

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 6
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 6
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 6
Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Alle Durchbruchversuche der 1. und 9. USA-Armee im Raum von Aachen seit dem 17. November zerschlagen

An der tiefsten Stelle nur 15 km Geländegewinn des Feindes — An der lothringischen Grenze heftige Kämpfe im Vorfeld des Westwalls — Schwere Abwehrkämpfe im Elsass — Neue Stellungen zwischen der Drau und nordwestlich Fünfkirchen

Aus dem Führerhauptquartier, 1. Dez. DNB Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum von Aachen setzte der Feind seine starken Angriffe vor allem nordöstlich Geilenkirchen und im Gebiet von Hürtgen fort. Gegen den entschlossenen Widerstand unserer Truppen kam er wiederum nur wenig über seine Ausgangsstellungen hinaus und verlor neuerdings 23 Panzer.

In der nun seit dem 17. November toben den fortgesetzten Grossangriffen der Neunten und Ersten amerikanischen Armee unerschütterlich standgehalten und in wichtigen Gegenständen, alle ihre Durchbruchversuche zerschlagen. Der örtliche Geländegewinn des Gegners, der an der tiefsten Stelle östlich Würselen etwa 15 km beträgt, hat die nordamerikanischen Angriffstruppen ein Mehrfaches unserer eigenen Verluste und bisher den Ausfall von über 500 Panzerfahrzeugen gekostet.

An der lothringischen Grenze östlich Sierck und östlich Busendorf kam es im Vorfeld des Westwalls zu weiteren heftigen Kämpfen. Stärkere Vorstöße bei Saarunion scheiterten vor unseren Stellungen. Im Elsass stehen unsere Truppen weiter in schwerer Abwehr gegen die feindlichen Verbände, die ihren Einbruchraum beiderseits von Strassburg auszuweiten suchen. Östlich Markirch ist dem Gegner ein tieferer Einbruch gelungen. Heftige feindliche Angriffe gegen die südlichen Eckpfeiler unserer Gebirgsstellungen an der französisch-elsässischen Grenze wurden abgeschlagen oder aufgefangen. In Elsass-Lothringen vernichteten unsere Truppen gestern 32 feindliche Panzerfahrzeuge, viele davon mit der Panzerfaust.

Vor unseren Festungen am Kanal und Atlantik lebte das Artilleriefeuer in den letzten Tagen auf.

Das Gebiet von London, Antwerpen und Lüttich lag weiterhin unter unserem Fernbeschuss.

Vsi prebijalni poizkusi ameriške 1. in 9. armade na področju Aachna od 17. novembra dalje razbiti

Sovražnik je na najglobljem mestu napredoval le za 15 km — Ob lorenski meji silovit boj pred zapadnim brankom — Težki obrambni boji v Alzaciji — Nove postojanke med Dravo in severozapadno od Pečuja

Führerjev glavni stan, 1. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja: Na področju Aachna je sovražnik še naprej močno napadal, zlasti severnozhodno od Geilenkirchna in na hürtgenškem področju. Sprito odločno napora naših čet je napredovaj le prav malo preko svojih izhodnih postojank in izgubil znova 23 oklopnikov.

V bitki, ki divja že od 17. novembra, so naši oddelki neomajano vzdržali stalne velenapade 9. in 1. ameriške armade. S silovitimi protisunkmi so razbili vse njune prebijalne poizkuse. Sovražnikove krajevne ozemeljske osvojitve, ki so na najglobljem mestu vzhodno od Würselena globoke kakih 15 km, so stale severnoameriške napadalne oddelke večkratno število naših lastnih izgub in deset na 500 oklopnih vozil.

Na lorenski meji vzhodno od Siercka in vzhodno od Busendorfa je prišlo do nadaljnjih silovitih bojov v prednih črtah zapadnega branka. Močnejši sunki pri Saarunionu so se izjavili pred našimi postojankami. V Alzaciji se naše čete še nadalje težko branijo pred sovražnikovimi oddelki, ki hočejo razširiti svoje vdorno področje ob obeh straneh Strassburga. Vzhodno od Ste. Marie aux Mines se je posrečilo nasprotniku globlji vdor. Silovite sovražnikove napade proti južnemu področju naših planinskih postojank ob francosko-alski meji smo odbili ali prestregli. V Alzaciji in Loreni so uničili naše čete večeraj 32 sovražnikovih oklopnih vozil, med njimi mnoga z oklopnimi pestjo.

Pred našimi postojankami ob Rokavskem prelivu in Atlantiku je v zadnjih dneh oživel topniški ogenj.

Področja Londona, Anversa in Liega so bila še nadalje pod našim dalnostrelnim ognjem.

Poljsko ogorčenje nad Churchillovim in Rooseveltovim izdajstvom

Stockholm, 1. dec. Kakor javlja agencija Reuter je sestavljen polski socialdemokrat Tomaž Arciszewski večeraj novo poško begunske vlade v Londonu izmed Mikolajczkovi ljudi je v vladi samo tako zvan obrambni minister Katmel Tr ministrskega mesta še sploh niso zasedeni in so rezervirana za kmečko stranko k. se je doslej brnila sodelovati z Arciszewskim.

Amsterdam, 1. dec. Kakor javlja agencija Reuter o nov polski begunski vladi v Londonu, je bil imenovan Bronislav Kazmierz za polskega pravosodnega ministra Jan Kwapiński je minister za industrijo, trgovino in pomorski promet in ne za obnovo, kakor je bilo prvotno javljeno.

Lizbona, 1. dec. Po pričakovan izjavljuje Kwapiński svoj poizkusov je sestavljen njegov strankarski tovariš Tomaž Arciszewski novo poljsko begunsko vlado v Londonu v kateri pa po Reuterjevi vesti tri mesta še niso za sedena. Britanska rezerviranost napram vsaki vladi, ki ni Moskvi prijetna, je še dokaj hitro pokazalo v stališču Reuterja do Arciszewskega. Tako, čim so mu poverili sestavo vlade, so ga Angeži že pričeli diskreditirati.

Die Achte britische Armee in Mittelitalien griff gestern erneut mit stärkeren Kräften unsere Stellungen in der Romagna östlich Faenza an. Der Ansturm wurde jedoch schon in unserem Hauptkampffeld aufgefangen.

In Südgarn haben wir neue Stellungen zwischen der Drau und den Bergen nordwestlich Fünfkirchen bezogen, vor denen starke sovjetische Panzerangriffe scheiterten. Aus dem Raum von Mohac ist der Feind nach Norden und Nordwesten eingedreht und im Vorgehen gegen die Linie Fünfkirchen-Szegszard. Gegenmassnahmen sind eingelegt.

Im Südwestteil des Matra-Gebirges warfen unsere Grenadiere den Gegner zurück und brachten ihm in harten Waldkämpfen erhebliche Verluste bei. Eine auf engem Raum zusammengedrückte bolschewistische Kräftegruppe wurde vernichtet. Nordwestlich Erlau wurde der Feind vor neuen Stellungen abgewiesen. Erneute sovjetische Angriffe im Raum von Miskole scheiterten. Nordöstlich davon kamen die feindlichen Verbände nach geringem Geländegewinn zum Stehen.

Zahlreiche Vorstöße der Bolschewisten am Bodrog und im Grenzgebiet der Ostslowakei blieben ohne Erfolg.

Von der übrigen Ostfront werden keine Kämpfe von Bedeutung gemeldet.

Mitteldeutschland, der rheinisch-westfälische Raum sowie das frontnahe Gebiet im Westen waren am gestrigen Tage Angriffsziele anglo-amerikanischer Terrorflieger. Duisburg wurde bei Tag und Nacht mit Bomben belegt. Luftverteidigungskräfte schossen 30 feindliche Flugzeuge, darunter 24 viermotorige Bomber, ab.

Die Kriegsmarine versenkte im Monat November 1944 sieben Handelsschiffe mit 35.500 BRT, acht Zerstörer, ein Unterseeboot, sechs Schnellboote, vier Bewacher und 17 Landungsboote. Acht weitere Dampfer und fünf Schnellboote wurden beschädigt.

Britanska 8. armada v srednji Italiji je večeraj z močnejšimi silami znova napadla naše postojanke v Romagni vzhodno od Faenze, vendar smo navaj prestregli že v naših glavnih črtah.

V južni Madžarski smo zasedli nove postojanke med Dravo in gorami severnozapadno od Pečuja. Pred njimi so se izjavljali močni sovjetški oklopniki napadi. S področja pri Mohacu je sovražnik zavil proti severu in severozapadu ter prodiral proti črti Pečuj-Szegszard. Naši protisunkrepi so se pričeli.

V južnem delu gorovja Matra so vrgli naši gerneradiji glasovnika nazaj in mu zadali v hudih gozdskih bojih pomembne izgube. Na ozkem prostoru stisnjeno boljševiško skupino so uničili. Severnozapadno od Egerja smo zavrnili sovražnika pred novimi postojankami. Ponovni sovjetški napadi na področju Miskolca so se izjavljali. Severnozhodno odtod so se sovražnikovi oddelki po malem napredovanju ustavili.

Številni boljševiški sunki ob Bodrogu in na vzhodnoslovaškem območnem ozemlju niso imeli uspeha.

Z ostalega vzhodnega bojišča ne javljajo o nikakih pomembnejših bojih. Srednja Nemčija, rensko-vestfalsko področje ter bližnje zapadno za'je so b'li večeraj podnevi cilji napadajočih anglo-ameriških terorističnih letalcev, ki so podnevi in ponoči bombardirali Duisburg. Protiletalske obrambe sile so sestrelile 30 sovražnikovih letal, med njimi 24 štirimotornih bombnikov.

Volna mornarica je potopila meseca novembra 1. 1944 7 trgovskih ladij s 35.500 tonami, 8 rušilcev, 1 podmornico, 6 brzih čolnov, 4 stražne ladje in 17 izrevalnih čolnov, 8 naftalnih parnikov in 5 brh čolnov, ki so poškodovani.

Reuter piše, da izgleda, da ta vlada ne bo prav nič bolj pripomogla k sporazumu z Moskvjo, kakor ni Kwapiński. V Moskvi je medtem objavila v »Pravdi«, da se je poljska begunska vlada razvila v sovražno politično silo, s katero so vsaka pogajanja v bodoče nemogoča. S tem je zanjo begunska vlada odpravljena in se zanima le še za lastno podružnico v Lublinu. Angloameriško izdajstvo poljske stvari je zbudilo naravno pri begunski poljski v Angliji in Ameriki veliko ogorčenje. Prav sprito Rooseveltovega obnašanja opozarjajo na njegove obljube pred volitvami, da bo Amerika branila poljsko neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost ter da ne bo trpela, da bi se ustvarila kakšna navidezna poljska vlada ali pa, da bi bilo poljsko prebvaštvo nasilno odstranjeno s poljskih ozemelj. Čim je požel poljske glasove, je na obljube že pozabil. Moskva dela lahko v Lublinu, kar hoče. Churchill in Roosevelt mislita le še na izvedbo zarote, ki sta jo skovala za izročitev Poljske. Nadalje opozarjajo, da je šla Anglija zaradi poljskega koridorja v vojno in da se sedaj prav nič ne upira ko hoče Moskva ankrtirati vso vzhodno polovico Poljske.

„O zmoti vojne“

Članek dr. Göbbelsa v listu „Das Reich“

Berlin, 30. nov. »O zmoti vojne« je naslov najnovejšega uvodnika ministra dr. Göbbelsa v znanem tedniku »Das Reich«. Dr. Göbbels primerja v njem predvsem nemško poročevalsko politiko s poročevalsko politiko sovražnikov. Nemčije ter priha do zaključka, da niso le zmote nemškega vojnega vodstva, marveč iz tega tu, di deloma izhajajoče zmote poročevalske politike pri zaveznikih dokazano številnejše in pomembnejše narave kakor pa p. mote, ki so se vrinile Nemcem. Med drugim piše:

»V nemški poročevalski politiki je zmot, ki slučajno pride vnies, izjema, kako čisto pa so se zmotili naši sovražniki v svojih napovedih o vojni. Še od daleč niso pravilno ocenili niti njenega poteka niti trajanja, toda oni se razlikujejo v tem vprašanju od nas v tem, da mi zmoto odkrito in brez pridržka priznamo, oni pa se za nepregledno množico svojih zmot sploh ne zmenijo. Če od njih postavljamo čas kot odločilni rok vojne ne držijo, potem postavijo kratkoročno nov rok. To igro nešteto krat ponovijo. S tem, da so svojo javnost navedli na to, je postala zmota nenevarna. Tega pa mi ne moremo in ne smemo posnemati. Zato smo prisiljeni, da mnogo bolj objektivno in vzdržno pišemo o vojni, kar sicer ne vpliva tako senzacionalno kakor poročanje naših sovražnikov, je pa zato mnogo bolj zanesljivo. Zaradi tega prinaša nemško vojno poročilo tudi najresnejša in najverodostojnejša vojna poročila. Ne samo datumi, marveč tudi številke v nemškem vojnem poročilu so točne ter so v dvomljivih primerih navedene raje za nas v neugolnem smislu kakor obratno. Primerjava z vojnimi poročili iz sovražnega tabora govori le za nas. Če izgubimo kakšno vojno ladjo, javnost to že drugi dan zve, v Zedinjenih državah pa morajo čakati na takšno sporočilo eno leto in še več in še po'em je takšno poročilo tako nepopolno in netočno, da ve navaden človek, ko to

prebere, manj kakor pa je vedel v začetku. Nemška vojna poročevalska politika predpostavlja, da ji nemški narod zelo zaupa, kakšna zaupanja sovražno vojna vodstva sploh ne posedujejo in posedovati ne morejo. Prav tako so stvarni, trezni in objektivni komentariji o naših vojnih poročilih. Mi po večini prepustimo narodu, da si sam ustvari sodbo o vojni in njenih problemih. Drugačnja časnikaštvo bi bilo v Nemčiji popolnoma nemogoče. Takšno časnikaštvo lahko prisojamo samo politično nezrelim narodom. Takšni narodi posedujejo toliko množino pozablivosti, da ta dopušča njihovim vodstvom, da izjavijo danes ravno nasprotno tega, kar so trdili večeraj. Več kot pet telnov je pustila britanska vojna vlada javnost v veri, da je London obstreljevan izključno z našimi »V 1« orožjem, čeprav je bilo že na milijone prič, da je pričelo delovati medtem novo nemško daljnostrelno orožje, ki ima neprimerno poraznejši učinek. Mislili so, da nas bodo na ta način varali!«

Dr. Göbbels utemeljuje nato v podrobnostih, zakaj ni primerno, da se v vojni javno razpravlja o vseh temah in problemih. Na ta način bi lahko dobili nasprotniki poročila ali mnenja, ki bi mu koristila in povzročila lastni stvari veliko školo. Ob koncu izjavlja minister:

»K resnično dobri presoji posameznega vojnega položaja ter presoji izglelov, ki izhajajo iz tega za načrte daljnosežnih vojaških in političnih operacij, ne zadostuje samo obsežna izvedenost, marveč predvsem spoštovanje pred okolno in pred osebnostmi. V brezmejno število odločitev, ki morajo biti izvršene vsak dan, da, vsako uro v vseh osekah vojnega volstva, se vrine vedno gotov odstotek zmot, ki izhajajo iz človeške ali stvarne nedostatenosti ter lahko dovedejo do nezaželenih posledic. Ni nobene bojujoče se stanke, ki ne bi delala nobenih napak. Stvar je v tem, katera stranka napravi manj napak.

Sovražnikov naval pri Aachnu in v Loreni se je znova izjalovil

Težke sovražnikove izgube na severu zapadnega bojišča — Utrditve položaja v Alzaciji — Obrambni boji na Balkanu in južni Madžarski

Berlin, 1. dec. V prvem tednu tretje velike bitke pri Aachnu je izgubil sovražnik po vesti vojnega poročila z dne 23. XI. 20.000 mož. Te številke so narasle medtem nad 30.000. Američani sami so izgubili v prvi bitki za Aachen okrog 12.000 in v drugi okrog 16.000 mož, kljub veliki krvneni davku pa s.a. ob severnoameriški armadi na svoji kakih 30 km široki fronti napredovali zgolj za kakih 10 do 12 km. Sprito težkih izgub je zbral sovražnik svoje sile na posameznih težiščih. Z 13 dni na kakih 15 km široki črti na področju Jülicha nameravani prodor ameriške 9. armade so nemške čete znova preprečile s požitovalnimi boji in z uspešni protisunkmi. Razen ob potoku Inde, ki se pri Jülichu izliva v Roer, in v roerski dolini severno od Jülicha so bili ogorčeni boji tudi med Würm in Roerom. Tu je Američanom na prejšnjem uspehu, da so prodali do Lindena, pripravljene rezerve pa so takoj z obeh strani napadle vdor, ga odrezale in uničili sovražnikovo napadalno skupino razen preostanka 7 častnikov in 130 mož, ki so padli v ujetništvo. Vzhodno od Aachna je napadala ameriška 1. armada v gozdovih med cestama, ki vodita iz Langerwehe in Hürtgena v Düren. V Merodskem gozdu ter pri velikem in malem Hau so se ti napadi kravovo zrušili v strnjenem obrambnem ognju.

Zapadno od Maase so imeli tamkaj že dva tedna napadajoči britanski oddelki na zamočvirjenem ozemlju enako pomembne izgube. Nemške čete, ki imajo še vedno več manjših prednostij na zapadnem bregu, so dosegle s svojim trajnim odporom nameravani cilj, namreč, da sovražnik ni mogel napasti istočasno pri Aachnu in v osedku pri Maasi. Izčrpane bitanske divizije verjetno ne bodo sposobne, da bi znova napadle nemške utrde na desnem bregu Maase, pač pa so menili Američani, da je prišel zdaj primeren trenutek za nov naval na saarske višje. V sredo so pričeli napadati prene črne nemških zapadnih postojank, Zariski borba bila ob cestah, ki vodijo iz Busendorfa in Teterchena v Rehlingen, Dillingen in Saarlauter ter ob obeh straneh go do pri St. Avoldu. S protinapadi na odločilnih točkah so preprečili nemške čete večje sovražnikovo napredovanje. Zavzele so severno od Sauburga važno višino, ki obvladuje cesto v Saarlauter. Nadaljnje obrambne uspehe so dosegli nemški oklopniki grenadirji tudi pri St. Avoldu in južno od Saaruniona, kjer so uničili napadajočo sovražnikovo konjenico.

Severno od Strasburga so običali ameriški napadi ob reki Moder, južno od mesta pa na črti Estein-Barr—St. Marie aux Mines (Markirch). Napadajoči niso imeli uspehov, dočim so nemške čete v gorovju zapadno od Kolmarja s ponovno zasedbo važne višine zboljšale svoje postojanke. Ker se je tudi severno od Mülhousa ojačali nemški odpor proti kolonijskim četam, ki napadajo z juga, je odbržal lok bojišča, čigar središče tvori Kolmar, še nadalje svojo širino 70 km.

Ameriški načrt, da bi nemške sile v Vogezi obkolili z napadi iz Strasburga in Moulhousa, se je tako zaenkrat izjalovil.

Nemški borci v Italiji so prešli južno-zapadno od Bologne na Monte Belvedere in vzhodno od ceste, ki vodi preko prelaza Futa, v protinapade, s katerimi so očistili starejše vdore in prisilili nasprotnika, da je opustil svoje v večerjih in z izgubami zvezanih bojih pridobljene ozemeljske osvojitve.

Na Balkanu so ostali boji prav tako krajevno omejeni. Od vzhoda korakoma Kraljevu in Novemu Pazaru približajoči se sovražnik se je moral vedno znova ustaviti, v Dinarskem gorovju pa je moral sprito velikih izgub prekiniti napade pri Mostarju in Kninu. Tudi severno od Drave, kjer so skušali boljševiki razširiti svoj vdor pri Pečuju, se je njihov naval ustavil ob južnem robu gorovja Meceek, nekako na črti Pečuj—Baja.

V srednji Madžarski so bili boji še naprej malenkostni. Le na področju Miskolca so boljševiki po močni topniški pripravi znova napadli. Brezuspješni sunki naj bi vezali nemške oddelke, kajti nova prebijalna bitka, ki se je pričela jutraj, se razvija boj vzhodno med rekama Sajó in Hernadom. S prvim zaletom se je sovražnik posrečilo vdreti v nemške zaprte črte, vendar so ga pred glavnimi postojankami kmalu zopet ustavili. Popoldne so boljševiki ponovili napade s svežimi silami. Po majhnih osvojitvah so jih Nemci znova ustavili. Ta novi, doslej brezuspješni prebijalni poizkus je v zvezi z istočasnimi sunki zapadno od Užhoroda. Očividno hoče preprečiti umik izpostavljenega nemškega loka v vzhodni Slovaški. Nemški lovci so v glavnem odbili napade in nato skupno z napadalnimi topovi odstranili krajevne vdore.

Berlin, 1. dec. Tudi v sredo so Angloameričani brezuspješno poizkušali p orediti iz področja pri Aachnu severnozhodno od Geilenkirchna proti severu. Neka sovražnikova napadalna skupina, ki je vdršla v nemško glavno bojno črto, je bila uničena, ostanek sedmih častnikov in 130 vojakov pa ujet. Južno od Jülicha je pričel sovražnik napadati z močnimi silami. Ogorčeni boji se do večernih ur še niso končali. Doslej ni dosegel sovražnik nobenih pomembnejših uspehov. V severni Loreni so se nadaljevali boji zapadno od Saarlauterna in Merziga za višine ob Saari. Na taktično važnih točkah so Nemci sovražnika krvavo odbili. Tudi južno od Strasburga je bilo sovražnikovo prodiranje brezpomembno. Med Vogezi in Mülhousom je ostal položaj v bisivenem nezmenjen.

„Nekaj sto metrov naprej in potem spet nazaj“

Stockholm, 1. dec. Iz vseh ameriških ter angleških vojnih poročil je še danes razvidno razočaranje nad tem, da se jim še vedno ni posrečilo preiti na odločilnih mestih zapadnega bojišča, namreč na Nizozemskem, preko pozicijske vojne. Vojni poročevalci priznavajo, da ti boji vedno bolj silijo bojem v rovih v tem poletju ter pri Verdunu. Tudi v sredo, tako izjavljajo v glavnem stanu generala Eisenhowerja, zopet ni prišlo do nobenih ozemeljskih izprememb. Ameriška pehota, ki mora doprinesti levji delež v tej bitki, še vedno ni izsilila prodora. Pri tem pa jo izredno ovira tudi slabo zimsko vreme. Poročilo zaključuje z besedami »mnogo smejeti se pri tem ne moremo«.

Neko ameriško radijsko sporočilo predvsem poudarja dejstvo, da ne nudijo Nemci le naltaje najtrdovratnejši odpor, marveč da prehajajo stalno v močnejše napade. Boji so vsak dan enaki. Ameriške čete prodirajo po blatu in po jenskem dežju omečani in z najtežjim topniškim ognjem razorani zemlji par sto metrov naprej, nato jih pa Nemci stalno s takojšnjimi protinapadi zadržijo ali pa vržejo nazaj. Nemški topniški ogenj je najmočnejši, kar so ga doslej držale ameriške čete na zapadnem bojišču.

Odkrivanje kart

Še vedno so v Evropi tudi med Slovenci naivneži, ki mislijo, da se komunizem redi samo od svoje ideje, ki naj bi po tej vojni svet odrešila. Kako malo pa je že vsebine v tej ideji, je pred kratkim nazorno predočil sam Boris Kidrič v nekli svoji brošuri. Lepše bi nihče ne mogel prikazati klavnosti, ki se skriva za visoko bobnečimi frazami OF. A težko bi tudi kdo bolj prepričujoče pokazal, kako je tudi ta svet odrešujoča ideja prežeta še z vse hujšimi slabostmi od onih, proti katerim se komunizem — po lastnem zagotavljanju — bori.

Ne ideja, temveč samo taktika je gibalo komunističnega početja pri nas in drugod. Taktika je tisti misterij, tista skrivnost, ki naj drži komunistične vrste v stalni napetosti, kajti samo s taktiko, ki ne izbira sredstev, je mogoča uspešna borba manjšine, kakršno dejansko predstavlja komunizem povsod, za oblast in diktaturo. Tudi Slovenci se prav dobro poznamo vse taktične oblike, ki se jih je doslej komunizem pri nas posluževal, da bi nasul peska v oči svojim nasprotnikom, pa tuili svojim zapeljancem, ki mu slepo sledijo.

Spočetka je bil komunizem povsod — ne le pri nas — zelo varno in previdno zavil v razne ovčje plašče. Tedaj je še potreboval pomočnikov. Zato je bila njegova taktika spočetka še mila, mehka in nadvse prožna. Čim bolj pa se je čutil močnega, tem bolj je začel odkrivati svoje prave karte — povsod, ne le pri nas. Kmalor koli se ozremo na Balkan, v Belgijo, Francijo ali Italijo, povsod ga najdemo spočetka prav spretno kamufliranega v razne »osvobodilne« pokrete. Čim pa je faza »osvobodilne« minila, je komunizem kar hitro odvrzel svojo krinko »osvobodilnega boja« in se pojavil na ulici kot čisti in pravi komunizem, ki sedaj povsod hujša množice k uporoti proti »nedemokratskim« vladam, kjer koli nima sam oblasti trdno v rokah. Zdi se, kakor da je že prepričan, da je nastopila zadržna rundica njegove borbe za oblast, ko mora pokazati vso svojo moč, pa naj bo izid borbe kakršen koli.

Za vsem tem brezobzirnim bojem komunizma v Evropi in drugod po svetu stoji njegov prvi dirigent — Stalin. Taktika komunizma izven Sovjetske unije je v bistvu Stalinova taktika. Stalin je sicer zelo redkobeseden in govori le ob prav posebnih prilikah, razen tega so vsi njegovi govori skrajno previdni, vendar je tudi pri njem mogoče opaziti postopno odkrivanje kart v čedalje bolj radikalnem smislu. Po njegovem receptu se o čisto ravnanju tudi njegovi agenti po Evropi in drugod po svetu.

Kratek prikaz najbolj značilnih izjav Stalina glede ciljev boljševiške politike v Evropi to brž izda. V Stalinovih izjavah je navidežno manj nasprotij kakor v Churchillovih ali Rooseveltovih, morda prav zaradi njegove redkobesedenosti. Tem bolj pa prihaja v njih do izraza skrita m'el, ki se navadno skriva za povsem nedolžnimi besedami. Beseda je Stalinu čisto samo sredstvo, da prikrije svoje pravo mišljenje.

Politični cilj, ki ga Stalin zasleduje, je prav tako določen, kakor je določen pri vseh njegovih eksponentih po svetu. V svojih govorih pa navadno odkriva le neposredno predstojeci ali že doseženi cilj, ki predstavlja le eno izmed stopenj na poti h končnemu cilju. Tako je v svojem govoru 3. julija 1941 govoril samo o »obrambni vojni« Sovjetske unije. Dne 6. novembra istega leta je visoko dvigal zastavo »ruske domovinske obrambe« in poveljeval duha Puškina, Tolstoj in Čajkovskega. Tedaj je tudi izjavil med drugim: »Nikdar nam ni bilo, niti nam ni do tega, da bi svojo voljo in svoj režim vsiljevali drugim slovanskim narodom v Evropi ali ostalim zasuzenim evropskim narodom. Ta krinka je bila Stalinu prav tedaj nujno potrebna, ker je Moskva tiste dni podpisala važen sporazum z Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami, namreč sporazum o dobavi vojnega gradiva...

Tudi v svojem dnevnem povelju z dne 23. februarja 1942 je Stalin — iz stih razlogov obzirnosti do svojih zapadnih »zaveznikov« — še vedno ubiral mile strune, ko je izjavil med drugim, da rdeča armada »strogo loči med Hitlerjem in nemškim narodom« in da nima tako »bedastih ciljev«, da bi hotela uničiti ves nemški narod. V svojem govoru z dne 6. novembra 1942 je to tezo ponovil. Tedaj je izjavil med drugim: »Nadaljevali bomo s svojim bojem, dokler ne bo nobenega nemškega vojaka več na ruskih tleh. Nimamo pa namena, da bi uničili organizirano nemško moč v Nemčiji, kajti vsak razsoden človek ve, da je to prav tako nemogoče kakor je nemogoče uničiti organizirano moč v Rusiji.« V dnevnem povelju z dne 23. februarja 1943 je k temu dodal: »Rdeča armada je armada za obrambo miru in prijateljstva z drugimi narodi. Ona ni bila ustanovljena za zavojevanje tujih dežel, temveč samo za to, da bi branila Sovjetsko zvezo. Rdeča armada je vselej spoštovala pravice drugih narodov.«

Tako je bilo vse dotlej, dokler so bili boljševiki še v obrambi. Čim pa so na svojih tleh prešli v napad in so dosegli prve uspehe, se je Stalinov ton znatno spremenil. Začel je govoriti že bolj odkrito o sovjetskih bližnjih in daljnjih ciljih. Svoje zapadne »zaveznike« je sicer še vedno potreboval, toda počutil se je že nekoliko bolj varnega. Tako je dne 6. novembra 1943 prvič naznačil nekaj boljševiških vojnih ciljev. Tedaj je namreč dejal, da se rdeča armada nikakor ne misli ustaviti na mejah Sovjetske zveze, temveč da bo nadaljevala z bojem »do osvoboditve vseh evropskih narodov, Francozov, Belgijcev, Jugoslovancev, Čehov, Poljakov in Grkov«. V Evropi mora nastati nov red, ki naj popolnoma izključi Nemčijo. »Osvobodjenih narodov dolžnost pa bo, da bodo sodelovali s popolnim zapužanjem«. Tako je tedaj prvič opozoril na dolžnost »osvobodilne« do »osvoboditeljeve«, s čimer je hotel povedati, da »osvobodjeni« seveda ne bodo mogli in smeli vladati v svojih deželah po svoji volji. Njegovi ko-

Nadaljevanje na 2. strani

Rojaki in rojakinje!

Nobenemu narodu v Evropi ni prizanesla vojna s svojimi strahotami in čim dalje traja ta boj, tem težja so bremena, ki jih morajo nositi vsi, pa naj so posredno ali neposredno soudeleženi pri tem sporu.

Tudi naša pokrajina je vsled splošnega položaja prizadeta in prav vsak Slovenec mora nekaj žrtvovati. Veliko število tistih, ki so jih rdeče tolpe pregnale z domov in so obubožali brez lastne krivde, veliko število vdov in sirot, katerih svojce so ubili boljševiki, vse to nas sili, da se z vso silo upremo težki usodi. Tako pač zahteva od nas današnji čas! Da bi ustregel tej zahtevi, se obračam danes na vse rojake s prošnjo, da s skupno pomočjo omilijo stisko.

V decembru 1944 priredi generalni pomožni odbor po mojem nalogu zbirko pod geslom:

»VSI HOČEMO POMAGATI!«

S tem ključem vsem rojakom v naši mali pokrajini, naj se udeležijo te zbirke in oddajo božično darilo. Obenem pa tudi želim, da bi se vsak Slovenec zavedel odgovornosti do skupnosti in s primernim darilom izpolnil tudi svojo dolžnost do nje.

Pričakujem prostovoljne darove, kakor jih pač kdo more dati. Čim večja bodo darila, tem večji bo uspeh in tem večja bo tudi pomoč, ki jo bomo mogli nuditi. Velik uspeh bo okrepil ne le zaupanja v nas same, ampak bo povsod tudi dvignil ugled našega naroda.

Zato: »POMAGAJTE VSI!«

SODELUJTE PRI BOŽIČNEM OBDAROVANJU 1944!

PREZIDENT: general LEON RUPNIK, I. I.

Vsi hočemo pomagati!

Svojo bratsko ljubezen in narodno dolžnost bomo pokazali pri NABIRALNI AKCiji ZA IZREDNO BOŽIČNO OBDARITEV, KI BO OD 1. DO 15. DECEMBRA 1944.

Na zbirališčih se bodo sprejemali darovi v denarju, kakor tudi razni predmeti, ki lahko kakor koli koristijo siromašnemu človeku.

Akcija od 1. do 15. decembra 1944 bo tekla v Ljubljani, kakor tudi na področju vse pokrajine.

Glavna pisarna akcije je na Gosposvetki cesti št. 2 (Zimska pomoč), glavna zbiralnica pa na Aleksandrovi cesti št. 3, lokal trgovine Rojina.

V posameznih mestnih okrajih bodo delovale okrajne zbiralnice.

Ker potrebuje ta akcija veliko število pomožnih sil, prosimo narodno čuteče gospe, dekleta in mladino brez razlike, da se stavijo na razpolago in da se prostovoljno javijo v glavni pisarni akcije — Gosposvetka cesta 2.

Vse nadaljnje podrobnosti o akciji bomo objavljali v dnevnem časopisu.

ZIMSKA POMOČ.

Nova priča komunističnega zločinstva

Pri Sv. Vidu na Notranjskem so odkrili množestven grob s 50 trupli od komunistov umorjenih žrtev

V gozdu Mačkovec pri Sv. Vidu nad Cerkljico so domačini našli na nekem odročnem mestu skupno grobišče, v katerem leži preko 50 trupel. So to zavedni slovenski možje in fantje iz Begunj, z Blok in iz Starega trga, katere so pomorili komunisti. Samo iz Begunj jih je okrog 20. Komunisti so jih odpeljali in se ni niti eni niti eni več vrnil. Kmalu se je zvedelo, da so vse umorili. Izvedelo se je tudi, da se je to zgodilo nekje pri Sv. Vidu, podrobneje pa kraj zločina ni bil znan in tudi za grob nesrečnih žrtev domačinov niso vedeli. Šele tudi dni so ga, kakor poročajo iz Begunj pri Cerkljici, našli v gozdu Mačkovec.

Komunistični morilci se niso niti toliko potrudili, da bi za svoje žrtve izkopali resničen grob. Trupla umorjenecov so z vprav nečloveško brezskrbnostjo kratko malo zmetali na kup, jih le za silo potrosli s prstjo ter zakrili z vejami in cumjati, tako da teže sedaj skoro na prostem. Kakor se da razpoznati iz razmrcenjenih trupel, komunisti teh svojih žrtev niso postregli, temveč so jih zaklali z noži in bajonetmi. Nekateri so pred usmrtenjem še nečloveško mučili.

Pri Sv. Vidu najdeno grobišče, ki se priduže nečestitnim drugim množestvenim grobovom širom Notranjske in Dolenjske, je tako nova priča o novi obtožba komunističnega zločinstva. Vest o njegovi najdbi je

Odkrivanje kart

Nadaljevanje s 1. strani

munistični pomočniki v Evropi so zlasti ta del njegovega govora prav dobro razumeli in se takoj pripravili na »zadnjo rundo« v borbi za oblast v posameznih »osvobodilnih« deželah.

V svojem poslednjem govoru z dne 6. novembra t. l. pa Stalin že nikjer več ne govori o sovjetski »obrambi« vojn in tudi ne več o tem, da se Sovjetska unija ne želi vmešavati v notranje zadeve drugih držav ali da ne namerava nikomur vsiljevati svojega boljševiškega sistema in podobno. Naproti, v njem se le po vsem samozavestno in brez ozira na levo ali desno enostavno označuje za »rešitelja evropske civilizacije«. Med tem je namreč tudi sovjetska diplomacija že začela odkrivati svoje karte: na Poljskem, na Balkanu, na Finskem, na Norveškem, v Iranu, Franciji, Belgiji, Italiji itd. Povsod so na delu Stalinovi agenti, ki skušajo sedaj v povsem odkritem — odstotno komunističnem — sabotiranju domače politike preprečiti vsak poskus »reakcije«, ki bi bil naperjen proti hegemoniji Moskve. Ta pa se nikakor ne omejuje več samo na vzhodno ali jugovzhodno Evropo, kakor to zgovorno kažejo prav dogodki v Belgiji in Franciji.

Tako je torej Stalin odkril svoje karte, odkrila jih je prav tako že sovjetska diplomacija in sedaj jih seveda postopno odkrivajo za njima tudi vsi komunistični agenti po Evropi. Toda če pomeni to na eni strani zaostritev notranjih bojev v posameznih deželah v smislu receptov komunističnega radikalizma, ki nastopa odsej z vso brutalnostjo, odkriva na drugi strani tudi vse komunistične karte in postavlja vse dosežanje komunistične krinke, kanufije in taktike na skupni komunistični imenovalec. To se lahko smatra prej za ponostavitev kakor nov zaplet v borbi civilizirane Evrope proti boljševizmu, ki stopa sedaj zares že v »zadnjo rundo« svojega boja na evropskih tleh, le da so njegovi izgledi za zmago sedaj še manjši kakor so bili poprej, ko se je še lahko izmikal knock-outu, ker udarec protikomunistične Evrope še ni mogel biti direkten!

Protiboljševiška borba ukrajinskega ljudstva

Oborožen pokret razočaranih Ukrajincev proti boljševiškemu režimu — Strnitev vseh skupin

Malmö, 30. nov. List »Vaegen Framat« poroča zanimive podrobnosti o protikomunističnih pokretnosti v Ukrajini. Po teh vesteh se dele protiboljševiški partizanski odredi v Ukrajini v naslednje tri skupine:

Bivši sovjetski partizani, ki so se v letih 1942 in 1943 bojevali proti nemščim silam v etapi. Ti partizani so upali, da bo sovjetska vlada izpolnila dane jim obljube, jih lepo sprejela in jih nagradila za »usluge v boju proti Nemcem«. V resnici pa je vlada popolnoma drugače postopala s temi borci. V največ primerih jih je razorožila ter poslala ali v kazenske bataljone na fronto ali pa na industrijsko delo v Uralu in v Sibiriji. Ti ukrepi sovjetskih oblasti proti partizanom se dajo objasniti samo s tem, da so se partizani v teku dveh let navadili svobodnega življenja brez neposrednega nadzorstva sovjetske policije ter so bili priče novega svobodnega življenja, ki so ga bili Ukrajinci deležni v teku dveletne nemške okupacije. Strogi sovjetski ukrepi so med partizani zbudili veliko nevoljo, zato so se prevarani borci začeli ogibati stikov z redno sovjetsko vojsko in sovjetskimi oblastmi. Poskrili so se po gozdovih in od tam začeli neizprosno borbo proti boljševikom.

Slično skupino protikomunističnih partizanov tvorijo ukrajinski prebivalci, ki je po odhodu nemških čet ostala doma, pa se je morala kmalu prepričati, da so sovjetski »osvoboditelji« uvedli zonet preljutni teror proti ukrajinskemu ljudstvu. Mnogo Ukrajincev ki niso hoteli biti deležni usode svojih pomorenih rojakov, se je zatošlo v gozdove ter začelo borbo proti boljševikom.

Tretjo skupino protikomunističnih partizanov tvorijo ukrajinski nacionalisti, ki so imeli v času nemške okupacije vse možnosti v miru izdelati svoje politične ideje, ki so v popolnem nasprotju z boljševističnim naukom. Ker boljševiki ravno proti slednji skupini najstrožje postopajo, se tudi ti

Ukrajinci odmakajo v gozdove ter začnejo borbo proti sovjetom.

Vse navedene skupine so se zadnji čas združile v skupen protiboljševiški pokret v Ukrajini. Ne tvorijo več posameznih samostojnih borbennih oddelkov, marveč jih združuje srdo skupnega sovražnika, zato so se stopile v enotno gibanje.

Zgoraj omenjeni švedski list navaja vzroke, zakaj protiboljševiški partizani zlasti ogorčeno napadajo oskrbo sovjetskih čet na fronti. Ukrajinski partizani morajo namreč sami skrbeti za opremo, orodje in prehrano. Pri tem pa ne smejo po zgledu svojih nasprotnikov ropati mirnega prebivalstva, marveč morajo z njim živeti v najlepši slogi, saj se bore za njegove osnovne pravice. Razen tega so protiboljševiški partizani ozko povezani s kmetstvom in meščanskim življenjem z rodbinskimi in ideološkimi vezmi. V ostalem pa bi si borci ne mogli dobiti od kmetov nikakršne pomoči, ako bi proti njim nastopili nasilno, to tem bolj, ker je ukrajinski kmet zopet popoln stromak, odkar so boljševiki vzpostavili kolhoze.

Švedski list omenja tudi uradno poročilo sovjetske propagande o tej protiboljševiški partizanski borbi. Stalinov namestnik v Ukrajini Hruščov je moral priznati obstoj opasnega partizanskega pokreta, o katerem pravi, da ga tvorijo ukrajinski nacionalni sovinitisti. Ostali dve skupini upornikov je Hruščov zataji, ker si ne una priznati, da je po »osvoboditvi« ukrajinsko ljudstvo zgrabilo za orodje proti boljševikom in da so se mu pridružili tudi prejšnji sovjetski partizani.

Dododki, ki se sedaj odgravajo v Ukrajini, zgovorno dokazujejo, da je ukrajinsko prebivalstvo omislilo novo politično ter se odločilo za dejanski odpor. Dasi bi bilo prezgodaj izvajati iz teh dejstev kakšne obsežnejše sklepe, le vendar treba poudariti, da je v Sovjetski zvezi med prebivalstvom prišlo do gibanja, ki predstavlja osnovno izpremembo v razmerju med prebivalstvom in sovjetskimi vlada.

Churchill popravlja svoje datume

Nova izjava britanskega ministrskega predsednika v spodnji zbornici

Stockholm, 1. dec. Churchill je v spodnji zbornici še enkrat posvaril angleški narod pred neosnovanim optimizmom. V poslednjih mesecih je to že skoro stalna snov njegovih govorov v spodnji zbornici. V njegovem zadnjem govoru je malo novega, toda zanimivo je ugotoviti, da je ponovno popravil svoje napovedi o koncu vojne. V avgustu je glasno objavil, da bo oktobra konec vojne, nato je spomnil termin do božiča in končno na spomnil. Sedaj pa ni govori več o pozni spomladi ali poletju. V svojih nadaljnjih izjavah Churchill ni mogel zamolčati spodnji zbornici, da so boji izredno hudi ter da se morajo boriti za vsak meter zemlje. Pri tožbi se je nad vremenom in blatom, ki močno ovirata operacije angloameriških čet. Toda kljub temu je moral opozoriti angleški narod, da so sprito nemškega odpora boji tako hudi in krvavi za Britance in njihove ameriške zaveznike. Izjavil je: »Moramo pomisliti na to, da je tudi sovražnik pripravljen na skrajne napore.«

To priznanje je toliko važnejše, ker se je Churchill takoj nato bavil z voino utrujenostjo angleškega naroda. Skoro vse dirke, je izjavil, so bile dobljene v poslednjem krogu, in ravno v tem poslednjem krogu je vsak najbolj utrujen in najbolj tuji teži vsega napora. Te besede so jasno znamenje notranjepolitičnega položaja v Angliji, zaradi katerega smatra Churchill vedno za potrebno, da o njem govori. Pri tem je uporabljal tudi primerjavo s plezanjem na goro, pri katerem se pojavlja za vsakim vrhom nadaljnji, še višji vrh. To je trenutek, v katerem se je treba še enkrat posebno zbrati in napeti vse sile. Prav tako mora tudi angleški narod zbrati vso svojo dinamično moč.

Besede kot moč in utrujenost se vedno znova ponavljajo v Churchillovem govoru. To dokazuje, da tudi v Angliji kuhajo samo z vodo. O »prijetni vojni« danes nihče več ne govori v Angliji. K temu sta pripomogla tudi »V 1« in »V 2«. Kakšen je sedajni položaj v Britanskem imperiju, je razvidno tudi iz dogodkov v Kanadi. Iz

vseh teh razlogov mora Churchill vedno znova pozivati angleški narod, da napne vse svoje sile.

Nemški tisk

o Churchillovem govoru

Berlin, 1. dec. Včerajšnji Churchillov govor v spodnji zbornici je zbudil v nemškem tisku razmeroma malo pozornosti. Glavni urednik lista »Hamburger Fremdenblatt« dr. Halfeld ga označuje kot roče poziv, naj se ljudje ne vdajajo prezgodnjim upanjem in skorajšnji konec vojne in naj se zavedajo, kako težaven je položaj Anglije v sedanjem stanju vojne. Počeg notranjepolitičnega podarka vidi Halfeld važno točko tudi v očitni utrujenosti angleških množic, ki jo je Churchill tokrat omenil, dolga Churchillova zvajanja o koncu vojne, ki ga še vedno ni mogoče izračunati pa smatramo po številnem mnenju za neposreden odmev velikega nemškega narodnega napora, ki je v avgustu in septembru 1944 presenetljivo čuda v Vzhodni Prusiji, pred Budimpešto, pred Arnhemom in Aachnom. Vsekakor je zanimivo, da morajo v Angliji vedno znova govoriti o domnevnem koncu vojne, ugotavlja ob zaključku dr. Halfeld.

Churchillova 70 letnica

Stockholm, 1. dec. Ob priliki Churchillove 70. letnice je intervjuval dopisnik švedskega lista »Morgon Tidningen« več angleških politikov, med njimi tudi opozicijskega voditelja delavske stranke Bevina. Ta je označil Churchillja za britanskega tradicionalista, ki je le toliko demokrat, kolikor lahko združi demokracijo z ohranitvijo gospodarsko prevladujočega razreda.

Madrid, 1. dec. »Ob Churchillovi 70. letnici bo lahko človeštvo ugotovilo, da britanski ministrski predsednik nima v rokah niti diplomatskih niti vojaških vajeti Evrope ter da njegove izjave o bodočnosti evropskega kontinenta nimajo nobene podlage,« piše list »Yas«. Leta 1940 je obetal Churchill svoji deželi kriz, znoj in solze in je to obljubo izpolnil bolj, kot je bilo to Angležem ljubilo.

Angloameriški priganjač Sforza odklonjen

Berlin, 30. nov. Glede na vest, da je britanski veleposlanik v Rimu odklonil predlog koalicijskih strank, naj prevzame grof Sforza zunanje ministrstvo, piše »Völkischer Beobachter«, da je bil to postopek, ki se ga poslužuje britanski rezident, dokaj radi napram malim indijskim knezom. Zasedeno Italijo postopajo kakor s kako črno pokrajino ob Kongu, vsem narodom na Angleži in Američani jasno kažejo, da jim grozi isti odvzem vseh pravic, kakor se dogaja pri boljševiki. »Kdor kapitulira, je kmalu postavljen pred neredljiv položaj in pride sam nujno pod kolo.« Ne le grof Sforza, temveč vsi italijanski narod je s tem dobil bro, v kolikor »ima to nesrečo, da živi pod angleškim in ameriškim jarmom,« piše »Völkischer Beobachter«.

Stockholm, 30. nov. Čeprav je kazalo, da je kriza v Rimu začasno rešena z osnovanjem nove Bonomijske vlade, vendar ni nekake trajne rešitve, pravi posebno poročilo lista »Svenska Dagbladet« iz Berna. Sforzin primer kaže nevarne tokove v italijanski politiki in globlje razlike med njimi, kakor bi to izhajalo iz površne presoje. V prihodnjih mesecih moramo pričakovati v Italiji izredno težak političen boj, ki bo v veliki meri zanimal tudi zavezniške sile.

Bern, 30. nov. Kakor poroča »Exchange Telegraph« s »pristojnega mesta« v Londonu, so se Britanci protivili imenovanju grofa Sforza za zunanjega ministra, ker ga smatrajo za »nezanesljivega«. Nihče v Londonu ne dvomi, da je Sforza protifašistično razpoložen, vendar se boje, da je postal po 20-letnem izgnanstvu častihladen in da poizkuša z vsemi sredstvi postati ministri predsednik ter edini gospod v Italiji. V boju za doseg tega želja bi lahko, kakor se boje v Londonu, ogrozil po-

trebe italijanskega vojnega pohoda. Njegova politika bi bila verjetno naperjena proti zavezniškim mirovnim pogojem, ker ne smemo pozabiti, da se zavzema za ohranitev mej iz l. 1918. Temu se upira že dejstvo, da se bo morala Italija odpovedati svojim kolonijam.

Stockholm, 30. nov. Ameriški zunanji minister Stettinius, na tiskovni konferenci v sredo izrecno izjavil, da se Zedinjene države niso udeležile ukrepov proti Sforzi.

Francoski list o ruskem osvobodilnem gibanju

Sigmaringen, 30. nov. List »La France« objavlja niz člankov o ruskem osvobodilnem gibanju v Nemčiji. V mastnem tisku navaja list razne stavke očitka ki ga je izdal ruski osvobodilni odbor, n. pr. »Zgrabite za orodje proti krvnikom naše domovine, ki so nas vrgli v bedo, glad in laž.« Francoski list objavlja tudi obširen življenjski opis generala Vlasova pod naslovom »Impozantna voditeljska osebnost«. Članek pravi, da je težko dobiti človeka, ki bi bil v enaki meri sposoben, da načeluje ruskiemu osvobodilnemu gibanju in da se je narodom Rusije pod njegovim vodstvom posrečilo uspešno dokončati svojo notranjo organizacijo. Ob koncu navaja list besede generala Vlasova, da narod Rusije nikoli ne bodo pozabili junstva, ki ga je nemški narod pokazal v svoji zgodovinski borbi za uničenje boljševizma.

Zatamnitev od 16.30 do 7.10

Razdeljevanje drv za domačinstva

Pokrajinski gospodarski svet je pooblaštel trgovce s kurivom, da s 1. decembrom t. l. začnejo razdeljevanje tretjega obroka drv za domačinstva. Razdeljevalo se bo na karto D 100 kg, na karto A 150 kg, na karto B 200 kg in na karto C 300 kg. Ker trgovci nimajo na svojih skladiščih zadostnih količin, da bi mogli vsem vpisanim domačinstvom hkrati razdeliti zgoraj navedeno količino in bodo drva privzela ves mesec december postopno v Ljubljano. Je potrebno da se najprej priglasijo za drva le one stranke, ki dejansko nimajo n'kake zaloge in ki so najpotrebnejše. Stranke morajo uvideti, da zahtevajo sedanje vojne prilike potrebe discipline in prvenstvenega upoštevanja najpotrebnejših. Vsa domačinstva, ki imajo še količjak zaloge, naj se zglašijo šele v drugi polovici meseca ko bodo najnujnejše stranke odpravljene, da pridejo na vrsto za dodelitev drv. Pri prevzemu drv je treba predložiti nakaznico za kurivo in se bodo drva oddajala proti odrezkom za oktober november in december.

Gospodarstvo

Francosko gospodarstvo po invaziji

Pod gornjim naslovom objavlja »Völkischer Beobachter« zanimiv članek, iz katerega posnemamo naslednje podrobnosti:

Ko je nemška vojska zapustila Francijo, je bilo francosko gospodarstvo tesno povezano z evropskim gospodarstvom. Sedaj je odpadla zaslomba, ki jo je imelo francosko gospodarstvo v Evropi. Francosko kmetijstvo je bilo skoraj intaktno, Angležki in ameriški tisk izraža začudenje glede ugodnega stanja francoskega kmetijstva, kakor sploh glede prehrane francoskega prebivalstva. Ni izključeno, da je bila francoska kmetijska proizvodnja večja kakor pred vojno, gotovo pa to velja za proizvodnjo oljarc. V tem napredku se zrcali veliko delo nemškega strokovnega vodstva. Zavezniki so ob zasledbi zaplenili znatna del pridelka v Franciji, kar je v zvezi s prevoznimi težavami povzročilo veliko domankanje živili v mestih.

Sigurno je, da de Gaullova vlada nima avtoritete, da bi izvedla enoten obdobjevni načrt in prisilila kmeta k intenzivnejemu delu, pri čemer je vpoštevati tudi šabo oskrbo francoskega kmetijstva z živilji in neugodnost francoske valute glede katere je kmet zelo občutljiv.

Za obnovo industrije so potrebne stalne gospodarske razmere, zlasti pa je potrebno da je sigurna oskrba z živili, da je valuta stalna in da je urejen prevoz. V vsakem primeru je potrebna avtoriteta vlade. Ti pogojni pa niso izpolnjeni. Francoski delavec danes gladuje in sicer stabiliziran v razmerju 1 angl. funt enako 200 frankov, toda na črni borzi stane angleški funt že 900 frankov. De Gaulle nima moči, da bi onemogočil delovanje črne borze in tudi ne more ustvariti pogojev za stabilnost franka. De Gaullovi vladi tudi ni uspelo stabilizirati mezde, kar je pogoj za stabilnost valute. Z Anglijo in Ameriko je sicer dosegel valutni sporazum, s katerim je Franciji priznana protivednost v dolarjih in funtih za bankovce, ki so jih zavezniški izdali v Franciji, vendar se bo ta protivednost zgoj obracala za dobave ameriškega vojnega materiala. Francoska dobričina v Ameriki v višini 1.4 milijarde frankov pa bodo tudi kmalu potrošena za ameriške dobave materiala.

Se slabši so izgledi za obnovo industrijske proizvodnje, sprito težav pri oskrbi industrije s surovinami. Za oskrbo Francije z živili ni na razpolago dovolj tovarne, zato tudi ne morejo biti boljše možnosti preskrbe industrije s surovinami. Najobčutnejše je pomanjkanje premoga. Francija je vedno uvažala premog. Anglija pa ne more kriti uvozne potrebe Francije. Proizvodnja premoga v Franciji sami pa je silno otežkočena zaradi stalnih mednarodnih sporov in pomanjkanja jamejskega lesa. Velika ovira za oskrbo industrije s surovinami so tudi prevozne težkoče. Od 7000 francoskih lokomotiv je 3000 uničenih.

Končno je še vpoštevati politični kaos, ki vlada v deželi in ogroža tudi stabilnost vlade. Gospodarske razmere postopajo politična nasprotja, ta pa zopet vplivajo neugodno na gospodarstvo. Vse to onemogoča vsako obnovo, napetost med strankami postaja vedno večja. Na političnem področju si stoje nasproti na eni strani programi ki poudarjajo potrebo povečanja proizvodnje kot pogoj za rešitev socialnih vprašanj, in drugi programi, ki imajo posredno ali neposredno svoje korenine v boljševističnem vplivu.

Gospodarske vesti

== Gospodarske vesti z Hrvaške. Hrvatski minister za kmetijstvo gospodarstvo in prehrano je izdal nove olajšave, ki omogočajo prebivalstvu, da se oskrbi z živili neposredno pri proizvajalci. Vsak proizvajalec žita, stročnice in krompirja, ki je oddal državnim zbirališčem predpisano količino pridelka, lahko s preostalim pridelkom svobodno razpolaga. Če ima neoskrbljene oskrbovalce, zlasti v mestih, jim lahko pošlje živila, in sicer pa leto do 180 kg krušnega žita, 12 kg fižola in 180 kg krompirja na glavo družine sorodnika. Za prevoz pa je potrebno dovoljenje, ki se izda le, če je doletni proizvajalec oddal državi predpisane količine. Proizvajalec lahko tudi prodaja za sebnikom ali potrošniškim skupinam preostale količine živil, če ima kupec nakupno dovoljenje glavnega ravnavatelja za prehrano. Da se olajša prehrana vsakega posameznika, je odlaš dovoljeno prenašati živila v določenih količinah tudi po železnici. Potnik pa sme nesti s seboj največ 20 kg moke, 10 kg fižola, 50 kg krompirja, 50 jajc, 2 para kokoši ter 10 kg mesa in živalskih maščob. Pri prevozu zelja in repe do 600 kg ni potrebno nobeno dovoljenje. Potniki smejo imeti s seboj tudi po 5 l mleka, 2 l smetane, 3 kg masla, 5 kg sira, 5 kg jedilnega olja, 5 kg sladkorja in 25 kg suhih čespele. V Zagrebu se je konstitucionalno predsedništvo Vrhovne zadružne zveze. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Grandja, podpredsednika sta prof. dr. Milan Ivšić in Gjuro Njirć, glavni tajnik pa je dr. Vjekoslav Gortan. — V hrvatskih gospodarskih krogih se je pričela akcija za spremembo nazivov trvdik, da se izločijo iz firm tuljke. Podjetje »Publicitas« d. d. se odsej imenuje Sveobče oglašno i promičeno d. d., tvornica »Kontakt« d. d. se spreminja naziv v »Spoje« d. d., tvrdika »Plinogone« se imenuje »Drvo i pline družba« s o. z., tvrdika »Istade« pa je spreminila naziv v Tvornico dugu meta. Nadaljnje spremembe bodo še sledile.

Obnovite zaostalo naročnino!

Kronika

*** Znanstveni raziskovalci prof. dr. Haberland** iz Berlina-Wilmersdorfa je obhajal že dni devetdesetletno rojstvo. Deloval je kot univ. prof. na Dunaju in v Gradcu, kjer si je stekel zlasti velike zasluge za ureditev ondotnega botaničnega zavoda. L. 1910. je prišel v Berlin na ondotno vseučilišče. Prof. Haberland je član raznih akademij in znanstvenih ustanov v Berlinu, na Dunaju, v Monakovem in v Stockholmu. Univerza v Gradcu ga je za njegove zasluge imenovala tudi za svojega častnega doktorja. Splošno znano je Haberlandovo delo »Botanica vademecum« za umetnike in umetnostne obrtnike.

*** Letošnje božične počitnice.** Nemški prosvetni minister je izdal odredbo o božičnih počitnicah na šolah. Ker je treba s kurivom čim bolj štediti, se bodo božične počitnice potegnile na ta način, da ne bo šolski pouk obnovljen pred polovico januarja 1945.

*** Arctacija nečaka bivše italijanske kraljice.** Radio Pariz je sporočil, da so zariti v Parizu nečaka bivše italijanske kraljice, princa Sergeja Leuchtenberga.

*** Smrt generala franciskanskega reda.** »Corriere della Sera« javlja, da je v Rimu umrl general franciskanskega reda pater Leonardo Maria Bello.

*** Naslednik kardinala Maglionea.** Severnoameriški časniki javljajo iz baje dobro poučenega vira, da prihaja papežev nuncij v Parizu, Valerio Valeri, ki ga de Gaulle ni priznal, v poštev kot naslednik kardinala Maglionea za državnega tajnika v Vatikanu.

*** »Pariz je pozabil na smeh.«** Groba resničnost je dokončno odvzela Parizu »osvojiteljno razpoloženje«, pispešodni list »Yorkshire Post«. Vseled neprestane lakote, naraščajoče brezposelnosti, političnih nemirov in drugih neveselosti so se Parizani odvadili smeha. Danes hodijo okrog z bledimi, izstradanimi obrazi in njihov korak je postal počasn. Prebivalstvo popolnoma ignorira tuje vojake.

*** Zasieljevanje dr. Petiot.** Nedavno aretirani pariski množični morilec dr. Marcel Petiot je bil v ponedeljek zvečer prvič zaslišan. Izpovedal je nekaj podrobnosti o svojih zločinih. Pri tem je trdil, da je deloval kot petiot in da je bil v službi francoskega odpornega gibanja, ki mu je pomagal tako, da je pomagal določeno število ljudi. Kakor poroča Reuter, je morilec takoj v začetku zaslišanja izjavil, da je po vstopu v severnoameriški Zedinjenih držav sporeči Američanom podrobnosti njegovega »tajnega orožja«, ki ga je nazval »množa znamenita smrtna brigada«. Petiot je nato izjavil, da je bil daljši čas član odpornega gibanja in da je bil v stiku z rdečimi španci.

*** Gangsterki napadi severnoameriških čet v Angliji.** Kljub temu, da je večji del severnoameriških čet bil premeščen iz Anglije v Francijo, vedno bolj vzemirajo angleško javnost razni gangsterki napadi, ki jih izvajajo predvsem njujorščaki. Tako je bilo, kakor poroča »Daily Mirror« pred kratkim, obsojenih 10 zamorskih vojakov, ki so umorili lastnico nekega hotela v bližini Basingstokeja, kakor tudi dva člana britanske vojaške policije. Črnce je našla policija brez dovolilnice v bližini hotela ter jih zaustavila. Črnci so se vrnili besni v taborišče, vzeli puške ter uprizorili organiziran napad na hotel, v katerem je bil stan angleške vojaške policije. Med napadom je bila ubita lastnica hotela in dva angleška vojaka. Le z muko so gangsterje ukrotili.

*** Zagrenjenost v severni Afriki.** Po poročilih iz Alžira pobeglih Francozov vlada v severni Afriki veliko nezadovoljstvo zaradi neizpolnjevanja obljub, ki jih je dal De Gaulle za gospodarsko povzdigo dežele in izboljšanje življenjskih razmer. Naraščajoča nevolja se usmerja tudi proti Američanom, ki se vedno bolj širijo v Maroku ter postopajo napram francoskemu prebivalstvu brezobzirno in brez spoštovanja. Domačini, ki so dali duška svojem nezadovoljstvu, so bili aretirani in poslani na prisilno delo. Posebno ogorčeno je domače prebivalstvo zaradi obsežne zaplembe živine in žita. Po neki vesti dnevnika »News Chronicle« je prišlo v Casablanca do demonstracij zaradi pomanjkanja živil, tako da je bilo treba uvesti obsešno stanje. V skupščini v Parizu je izjavil alžirski zastopnik, da potrebuje Alžir do 295.000 ton žita, drugače bo izbruhnila v decembru lakota. Kakor poročajo še nadalje, se umikajo angleški gospodarski interesi ameriški pritiski v Maroku; razne banke so zaprli in prodali zemljišča.

*** 12.000 kg moke spravili na črno borzo.** Pred senatom posebnega sodišča na Dunaju se je te dni zagovarjal Vilhelm Perusek, pijanec in delomrnez. Preiskava je

ugotovila, da mu je uspelo priselapariti pri 50 tvečkih nakaznice za moko in da je tako prodal na črno borzo okoli 12.000 kg moke. Posebno sodišče je Perusko obsodilo na smrt.

*** Poplave v Švici.** Naraščanje vod v zapadni Švici se je razširilo tudi na področje osrednje Švice in povzročilo znatno škodo. Sarnsko jezero ima vodno stanje, kakršno je bilo v letu 1935, ko je poplava povzročila veliko katastrofo. Jezero je preplavilo mnogo obalne zemlje. Ponekod so morali poklicati na pomoč vojaštvo, ker je voda ogražala velike skladišnice lesa. In zalag. Vzdušje Bielskega jezera je državna cesta popolnoma preplavljena in je ustavljen ves promet. V mestu Bernu stoji voda v nekaterih kletih mestnih hiš do en meter visoko. Povsod vlada toplo vreme, ki topi sneg na gorah že v višini 1.500 m.

Iz Ljubljane

u— Novi grobovi. Umrl je g. Miro Držar. Na zadnji poti ga bomo spremlili v nedeljo, 3. dec. iz mrtvašnice Splošne bolnišnice na pokopališče v Štepanji vasi. Za njim žalujejo: oče, mati, bratje in sestre ter rodbina: Držar, Suc, Dr. Perko, Vertičnik, Kregar, Dr. Vidmar in Kvaternik. — Svojca je zapustil g. Rudolf Svetozar Vesel, fin. blag. ravnatelj v pok. Zapuška žena Viktorijo in hčerko Nado. Pogreb bo v nedeljo, 3. t. m. ob 15. uri pop. z žal. kapelice sv. Nikolaja, na pokopališču k Sv. Križu. — Preminil je g. Andrej Kersinar, strojevodja drž. žel. v pok. Za njim žalujejo žena Marija, hčerke Silva, Mara in Lea ter drugo sorodstvo. Pogreb bo v nedeljo, 3. dec. ob 14. uri pop. z žal. kapelice sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnim bodi ohranjen blag spomin, preostaliim izrekamo tudi naše odkrito sožalje.

u— Evangeljska služba boja bo od 3. dec. dalje vsako nedeljo ob 4. uri popoldne v dvorani poleg cerkve.

u— Osnutki proračuna mestne občine Ljubljane za l. 1945 so izdelani ter so po § 117 zakona o mestnih občinah od 2. do vključnega 6. decembra t. l. razgrnjeni občinstvu v prostorih trošarinskega oddelka, Lingarjeva ulica št. 1, I. nadstropje desno, soba št. 22.

u— Reklamacije živilskih in tobačnih nakaznic. Potrošnike opozarjamo, da morebitne reklamacije zaradi živilskih in tobačnih nakaznic za mesec december opravijo šele četrty dan po dostavljanju nakaznic v njihovi ulici. Tega naj se potrošniki strogo drže, da ne bodo po nepotrebnem hodili v urad, oz. da ne bo zadnje dni prevelikega navala pri izdajanju živilskih in tobačnih nakaznic. Mestni preiskovalni urad bo pa tudi o pravih času objavil zadnji dan, ko bo še sprejemal reklamacije za decembrske živilske in tobačne nakaznice.

u— Združenje trgovcev ponovno opozarja vse trgovce s špeceriskim blagom v izogib težkim posledicam, da do jutri popoldne, dne 2. t. m., oddajo »Prevodu« redno mesečno prijavo zalag racionalnih živil.

u— Prošnja otrok onstran bloka Miklavžu! Prejeli smo naslednje pismice: Prejubi sveti Miklavž! Te dni si se spomnil svojih varovancev in naših tovarišev v mestu in si jim nakazal na dodatne živilske nakaznice po 200 g bonbonov. Pri tem si pa popolnoma pozabili na nas, čeprav si bonbonov prav tako želimo in smo jih prav tako potrebni, kakor naši tovariši v mestu. Lepo te prosimo, razvešeli tudi nas. Razšegni svojo dobrotivost in dadešljivo roko tudi na otroke onstran bloka. Prepričani, da naše prošnje ne boš spregledal in da nas boš uslišal, se ti za naklonjenost zahvalujemo. Otroci onstran bloka.

u— V ponedeljek, dne 4. decembra bo v dramskem gledališču predstava za delavstvo »Matiček se ženi« po globoko zmišljenih cenah. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Delavski zbornici II. nadstropje. Začetek predstave ob 17.30.

u— Odstranena prometna ovira. Na že itak ozkem in nepreglednem mestu na križišču Muzejske in Puceljne ulice je rastele mogočne kostanje, ki je predstavljale znatno prometno oviro zlasti sedaj, ko morajo vsa motorna in vprežna vozila zaokreniti z Bleiweislove ceste proti Muzejskemu trgu in se nato po Puceljni ulici zopet vrniti na glavno cesto. Iz vrst voznikov in soferjev se se že ponovno silaše pritožbe in prošnje cestnemu nalozstvu, naj poskrbi za odstranitev prometne ovire. Danes zjutraj so se kostanje res lotili mestni delavci, ki so podirli najprej ličen kamenit obzidek okoli kostanje in so se nato spravili nad drevo samo. Stari korenjak se ni mogel dolgo upirati krepkim moličam, ki so krepko udarjale s krampi in sekirami in je kmalu podlegel v neenaki borbi. Križišče je sedaj znatno razširjeno in bo promet precej olajšan.

rahla, delikata lepota, fina estetska linija vloga ge. Sarčeve je dobila v našem spominu še preganjenjši izraz. Toda dve drugi igralki sta prinesli nove tone in nove otenke.

Marijo Stuart igra sedaj gospa Milvea Boltar - Ukmarjeva. Kdor je z ljubeznosti in s poglavljenim zanimanjem zasledoval naš repertoar zadnjih let, je mogel opaziti go. Ukmarjevo v nekaterih najtežjih in umetniško najdodgovornejših vlogah, kakor so bile n. pr. Mila di Codra (Jojeva hči), Eklida Wangal (Gradbenik Solnes), Ifigenija (Ifigenija na Tavridi), Dagny (Normanski junaki), da omenim samo nekatere. Pri vseh teh in drugih vlogah se je pokazalo, da go. Ukmarjevo mikajo predvsem psihološko močno razčlenjeni in problematični ženski značaji, taki, v katerih je treba iti v globino in uporabiti zanje nevsakdanja izrazna sredstva. Vsi smo mogli ugotoviti, s kakim vzgromom se je umetnica lotevala teh težkih nalog in kako je z njimi notranje rastle. Njen razvoj tudi zdaj še ni končan, prav zaradi tega, kar kaže, da se ga. Boltar-Ukmarjeva ne zadovoljuje z lahkim zmagami, kar je vedno znak intuitivno globlje in intelektualno zahtevnejše umetniške nature. Tudi Marija Stuart je stala v znamenju te njene nedovršene umetniške rasti, njenega prizadevanja po čisti in močni umetnosti. Za vlogo je zastavila morda več intelektualne sile kakor doživljajske sproščenosti, namreč tistega na videz lahkotnega vzgroma, ki tudi patetično literarna mesta prebude s čudovito močjo notranjega ognja. Njena Stuart ima večje poudarke v borbenosti, v ironiji do nasprotnikov, jače in črnejše geste, vse, kar priča o nekakem bolj aktivističnem pojmovanju kraljičnega značaja. V tem prizadevanju dosega krasne momente, ki odražajo globino njene igre. Pisec teh vrstic je bil potreben drugod, preden je

u— Lepo darilo! Dumas Trije Muskotirje v dveh knjigah, vezano 200 lir, Novak, Globoko jezero, roman velike ljubezni, vezano 120 lir. Dobi se v vseh knjigarnah, založba knjigarne Ant. Turk nasl., Ljubljana, Pražakova 12.

u— Srednjoolične izkoristitve pravi čas za priučetev strojeplaja. Praktično znanje, vsakomur večno koristno. Novi tečaj 2., 4., 5. in 6. decembra. Učne ure dogovorno po želji. Prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Nepošten tovar. Pred sodnikom po edincem sta se morala te dni zagovarjati tesar France in hlapec Janez, ker sta bila obtožena tatvine na škodo mestne občine ljubljanske, Tesar France, ki je star 46 let in se je doslej vedno preživljal pošteno, je bil v službi pri mestni občini. Lani je začel iz njegove skladišča odnašati les. Ščasoma ga je odnesel toliko, da je bila občina oškodovana za približno 3000 lir. Pri neki tatvini, ki se je zgodila v letošnjem avgustu, mu je pomagal hlapec Janez. Ko so tatvine odkrili, so zaprli oba. Pred sodnikom sta svojo krivdo odkrito priznala. Tesar France je bil obsojen na 8 mesecev strogega zapora, hlapec Janez pa na 3 mesece.

u— Učite se strojeplaja! Novi tečaj pričenja 2., 4., 5. in 6. decembra. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Nesreče. Ivana Mrakova, 41 let, za sebnica iz Ljubljane, si je pri padcu zlomila desnico. — Albin Božič, 12 letni sin delavca iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil desno nogo. — Ludvik Andolsek, 36 letni učitelj iz Velike Lašče, si je na cirkularni poškodovano desnico. — Franc Stritih, 13 letni sin tesarskega mojstra iz Ljubljane, je na cesti padel in si zlomil prstanec desnice. — Ivana Tomčeva, 15 letna trgovska vajenka iz Dobrove, si je pri padcu zlomila desnico v zapestju. — Ljudmila Sotlarjeva 12 letna dijakinja iz Ljubljane, je na Zaloški cesti padla s tramvaja in se poškodovala na glavi. — Franc Mohar, 55 letni posestnik iz Dobruj, je med prenosom vrele vode padel in se oparil po životu. — Vsi ponesrečenci so se zatekli po zdravniško pomoč v splošno bolnišnico.

V zaklonišču naj bo obnašanje posameznika še bolj pazljivo, ker so ljudje nervozni in nestrpni. Vedno misli na to, da ne stori svojemu bližnjemu ničesar, kar ne bi bilo povečje Tebi samemu! — Vpitje sprejemanje, prerivanje, neumestne šale se spadata v zaklonišče.

DOBRA KNJIGA

je pravkar izšla in prinaša izvrln roman
Davorina Ravljena

MRTVI OGNJENIK

Ravljenova najnovejša povest »Mrtvi ognjenik« se dogaja večidel v slovenskem planinskem kraju, kjer še žive taki planinski kralji, kakor je oče Artnik. Toda glavni junak Ravljenove povesti ni kmet, marveč akademski kiper Mirt, ki se vrne v svoj domači kraj in se za nekaj časa nastani na planini pri Artniku, kjer se razvije ljubka ljubezenska idila z njegovo hčerko Lenko, eno najboljših orisanih deklet v slovenski kmečki povesti zadnjega časa. Lenkina ljubezna in razmerje mladega umetnika z ljubljanskim operno pevko, kontrast med planinskim svetom in mestnim življenjem, »mrtvi ognjeniki« v naših obodnih krajih — vse to in še marsikaj drugega Ravljeno povest učinkovito zapleta in razpleta. Poglavitni del zgodbe pa se razvija v pianinu. Tu čutimo, kako temno se je pisatelj približal kmečkemu človeku starega kova.

Z »Mrtvim ognjenikom« nudi »Dobra knjiga« svojim bralcem mikavno kmečko-meščansko povest iz nedavnega časa, saj se njeno dejanje končuje z začetkom sedanje vojne.

Naročniki naj dvignejo novi roman v upravi naših listov v Narodni tiskarni, oni pa, ki se jim knjige dostavljajo na dom, dobe novo knjigo v prihodnjih dneh.

mogel videti vso predstavo; rekli so mi, da je igralka dosegla višek v zadnjem dejanju, v trenutkih pred odhodom kraljice na morišče.

Elizabeta ge. Mire Danilove je vloga, v kateri je ta igralca umetnica bolj kakor v nekaterih drugih zadnjih vlogah mogla pokazati napetost in dinamiko svoje igre, prelive afektov, nagle skoke od odločnosti v boječo negotovost, od pameti k strastem, od uvidenosti v krutost; velik del tiste čustvene skale, ki omogoča dobri igralci širok vzpon njenih ustvarjalnih sposobnosti. Ga. Danilova ima za seboj že preveliko odrsko skušenost in prečel uspih v repertoar, da bi ne mogli videti v njenih najboljših vlogah zrelega umetniškega viška, seveda v okviru osebne zmogljivosti in v vsem značilnosti njene zunanje in notranje igre. V tem pogledu je kot Elizabeta dosegala na vsej črti očiten uspeh, zlasti ker se je tudi njena zunanja podoba ujemala s sliko, kakor jo imamo po Schillerju in po drugih virih o tej častihpleni, nikakor ne povsem slabi, vendar po svoji nedolčnosti in omahljivosti, po svojih vsakdanjih ženskih slabostih zloglasni vladarici. Nastop in drža, ges in geste, maska in kostumi, vse to je pripomoglo, da je igra ge. Danilove učinkovala kar sugestivno s svojo življenjsko polnostjo. Vsekar je prav, da je ge. Danilova v zadnjem času zopet stopila v ospredje in zavzela v našem dramskem ansamblu mesto, ki sta ga ob občinstvo in kritika prisodili že pred leti.

V vlogi Okeleja je debutiral član dramskega studija Branko Miklavc, o katerem upamo, da ga bomo mogli videti kmalu v kakij večji vlogi. Ostale vloge so zasedene kakor v prejšnji sezoni; z lepo ansamblom izenačenostjo, ki jo dajejo in tam moti abominabilni utrip igre, dajemo uprizoritev, ki ji je že bilo priznano malone reprezentativno mesto med našimi uprizoritvami zadnjega časa. Da je pri lepoti besede izdatno udeležen Zupančičev prevod Schillerjeve žalopre, je stvar, ki je nitj ni več treba posebej poudarjati.

Bibliofilska izdaja Tavčarjevega »Oveta« v jesenk je poudarjena Slovenskemu Rdečemu križu in škofijski dobrodelni pisarni. Z nakupom knjige boste podprli delo teh dveh ustanov. Cena izvodu je dvesto lir.

Z Gorenjskega

Državni namestnik za Korosko je objavil nov cenik za krompir v mesecu decembru. Beli krompir stane 100 kg 8.60 mark, rumeni krompir pa ima nekoliko višjo ceno ter velja 9.20, odnosno na debelo 8 mark za 100 kg.

V Celovcu je imela pretečene dni šestletna Hitlerjeva mladina, kateri je govoril okrožni vodja dr. Pototschnigg. S konkretnimi primerjavami iz narave in človeškega življenja je segel v politiko ter dokazal, da nastajanje v naravi ni nič slučajnega, temveč nekaj usodnega. Obrazložil je mladini pomen 9. novembra 1923, ko se je Nemčija preobrnila. Danes, je dejal govornik, se borijo za nemško državo brez razlike vsi njeni prebivalci, od vojakov preko kmeta in delavca do žensak in mladine. Zaradi tega je Nemčija za svojo bodočnost lahko brez skrbi.

Na severnem bojišču je padel dne 8. oktobra koroski rojak Leopold Sladko iz Beljaka. Prav tako je našel smrt na vzhodnem bojišču grenadirski naiporočnik Artur Kriške iz beljaške okolice.

V Celovcu so umrli: 72 letna vdova po mizarju Amalija Zupanova, 57 letni arhitekt Sigmund Schiffer, ter 3 letna zidar, jeva hčerka Ljudmila Waltraudova.

S Štajerskega

Seдемdesetletno rojstvo je obhajal minule dni Jörg Pomprein. Jubilar je sin ustanovitelja nekdanjega mariborskega hotela »Nadvojvoda Ivan« ter deluje že 56 let v hotelski obrti. Mnogo let je preživel v inozemstvu, zdaj pa vodi hotel »Erzherzog Johann« v Gradcu, kjer je pri svojih gostih splošno priljubljen.

V Borju ob Dravi so pokopali pred nekaj dnevi Jožefa Strajšnika, enega izmed činiteljev krajevene organizacije nar. sor. stranke. Pred občinsko hišo se je poslovil od pokojnika krajevni župan, ki je povdarjal pokojnikovo neumorno delo za kardial krajevene organizacije. Nato se je razvil sprevod, v katerem je mladina prepevala pesmi, ob odprtem grobu pa je pokopniku izpregovoril v slovo krajevni vodja deželni svetnik Bauer, ki je v spominskem govoru naglašal, da je bil Strajšnek zglede tovariš v prvostren politični dejavec.

Omejitev pri uporabi elektrike. Župan grškega mestne občine je izdal odredbo, ki pravi da se mora na področju Velikega Gradača čim bolj omejiti poraba elektrike, in sicer v gospodinjstvu, pri kmetstvih delih, v obrti in industriji. Poraba elektrike se mora skriti v splošnem za eno petino. Predvsem je prepovedano z elektriko ogrevati prostore, zlasti kuhinje. Dovoljeno je samo električno ogrevanje prostorov za časa zračnih alarmov. Istočasno je bila izdana odredba za omejitev uporabe plina na polovico dosežane potrošnje.

Na zapadnem bojišču je padel po petletnem vojaškem službovanju na desnetnik Alojz Neuwerth iz Grada. Pokojnik zapušta ženo in mater. Na italijanskem bojišču je padel graški rojak, podčastnik dr. Bruno Hasler. Na bojišču ob Severnem Lednem morju je padel dne 13. oktobra desnetnik Herbert Lukanc, abiturient. Zapušta starše, brata in dve sestri. Dne 25. okt. je smrt pobrala na zapadnem bojišču narednika Otona Reiterja. Zapušta ženo, dva otroka in starše.

Iz Trsta

Presejitev bolnišnice. Glavno ravnateljstvo Združenih tržaških bolnišnic objavlja: Bolniki iz bolnišnice na I. t. s. ki so bili dne 25. novembra prepeljani v pomožno bolnišnico, ki je nastanjena v enem obeh paviljonov bolnišnice za konicne bolezni pri Sv. Ivanu.

Smrtna kosa. Dne 28. novembra so umrli med drugim v Trstu: 83letna Matilda Fornazari, 51letni Marin Skarčič, 18letna Katarina Galovič, 67letni Jakob Obersnel, 63letni Alojz Badiura in podravnatelj tržaške javne knjižnice prof. dr. M. Moro.

Poročja sta se te dni v Trstu sofer Anton Kovarčič ter gospodinja Antonija Ivančič.

Smrten padec s kašče. Gospodinja Felicita Mihalč iz okolice Tarcenta si je pri padcu s kašče poškodovala hrbtenico. Prepeljal jo je v tržaško bolnišnico, kjer pa je podlegla za usodnimi poškodbami.

Do smrti povešana. Neki avtokar je povozil 24letno šiviljo Olgro Vodopivec iz Doline. Kmalu za tem je reva umrla zaradi smrtnih poškodb.

Požar v tvornici pohištva. V tvornici pohištva bratov Seriani-Zerjal v ulici Sedmih vodnjakov 103 je nastal ogenj, ki je povzročil škodo nad 10 milijonov lir. Po šesturnem napornem gašenju se je posrečilo tržaškimi gasilcem, da so preprečili nevarnost razširjenja plamenov na bližnje poslopja.

Iz Hrvatske

Sarajevo je dobilo novo fakulteto. Nedavno so otvorili v Sarajevu novo bogoslovno fakulteto. Vodstvo fakultete je poverjeno franciskanom, ki so po pisanju hrvatskih listov, v Bosni vedno bili tesno povezani z hrvatskim prosvetnim življenjem.

Beleznica

KOLEDAR

Sobota, 2. decembra: Biljana.

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matija: Serebada.

Kino Sloga: Crni talar.

Kino Union: Mož za mojo ženo.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1;

Bahovec, Kongresni trg 12; Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Zatemnitev od 16.40 do 7.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 2. decembra ob 18.30: September.

Red C.

Nedelja, 3. decembra ob 18.30: Življenje je lepo. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 4. decembra ob 18.30: Matiček se ženi. Zaključena predstava za delavstvo.

OPERA

Sobota, 2. decembra ob 18.30: Jenufa. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Nedelja, 3. decembra ob 18.30: Clivia. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 4. decembra zaprtio.

Janaček, čigar delo »Jenufa« uprizorja naša Opera, spada med skladate, ki ustvarjajo s posebno izvirnostjo in zamejajo predvsem iz ljudske folklorne. Janačkova glasba sli na melodiki moravskega jezika, na njegovi sočnosti in ritmu. Prvotnost ljudske čustvovanja, njegova čustvena valovanja in konflikte vesti izraža z muzikalnim bogastvom, ki označuje vsa njegova dela. Dirigent: dr. D. Svára. Režiser: C. Debevec.

Gledališki koledarček za leto 1945. je izšel in bo od ponedeljka dalje v prodaji pri blagajni v Operi in Drami. Vsebinska strokovni članki o gledališču izpod peresa gledaliških strokovnjakov, 50 ilustracij, ki predstavljajo prizore raznih duetov, in druge zanimivosti. Opozarjamo na nagrade pri zbiranju koledarčkovih števk.

Jadajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 2. DECEMBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini; 7.10—8.00: Jutranji koncert; vmes: 7.30—7.40: Poročila v slovensčini; 9.00—9.10: Poročila v nemščini; 12.00—12.30: Napoved sporeda, nato: opoldanski koncert; 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročila o položaju in poročila v slovensčini; 12.45—14.00: Opretni zvoki; 14.00—14.10: Poročila v nemščini; 14.10—15.00: Vsakemu nekaj; 15.00—17.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda (glasba); 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovensčini; 17.15—18.00: Prenos glasbe iz osrednjega nemškega sporeda; 18.00—18.30: Prenos osrednjega nemškega sporeda; 18.30—18.45: Pregled sportnih dogodkov (v nemščini in slovensčini); 18.45—19.00: Gospodinski predavanje, Helena Kelhar; Gospodinski nasveti; 19.00—19.30: Fantje na vasi; 19.30—19.45: Poročila v slovensčini; 19.45—20.00: Aktualno predavanje, govori Hans Fritzsche (prenos); 20.00—20.15: Poročila v nemščini; 20.15—22.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda; 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda; 22.15—24.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda (za konec tedna).

Kultura

»Marija Stuart« zopet na odru

Po lepem uspehu, ki si ga je pridobila proti koncu prejšnje sezone Schillerjeva »Marija Stuart« v režiji C. Debeveca in inscenaciji arh. St. Rohrmanna, jo je vodstvo Drame zopet uvrstilo v tekoči repertoar. Za abonentske predstave so uvedli važno spremembo dveh vodilnih vlog; tako je bilo vsaj delno ustrezno tistemu, morda večinskemu delu občinstva, ki terja novosti in spremembe in se ne da prepričati o tem, da je treba tudi dobro dramo videti večkrat.

Vsekar je prezaedba obeh glavnih ženskih vlog dala novi predstavi priljubljenega žalopre toliko zanimivosti, da kaže pogledati, kako so štiri odlične slovenske igralke doumele in doživle dve močni schillerjevski dramski osebnosti. Dve zagriženi tekmovalki za moč, slavo in ljubezen: Elizabeta Angleška in Marija Stuart. Se bolj je seveda tak poskus vabljiv in zanimiv z igralskega stališča: ambicija, igrati eno ali drugo kraljico, to nesrečno ob poznanju ničevnosti vseh iluzij in polno odpovedi, a tudi neuklonljiva ponosa nad bližajočo se nasilno smrtjo, ono zbežano in nezadovoljeno v triumfu svoje zmage nad nasprotnico — ta ambicija, pravim, je preveč plemenita, da bi ji mogli oporekati, dokler stoji za voljo tudi mrt.

In ta je ostala takisto v novi zasedbi vlog. S tem se ni nič spremenilo glede tehtnosti in pomena prve zasedbe, ki bo ostala še nadalje v predstavah izven abonmaja. Kakor znano,

Miklavž Rika Debenjaka

Prihodno sredo bodo v ljubljanski stolnici blagoslovili novo veliko oltarno sliko Sv. Nikolaja in jo namestili v glavnem oltarju namesto dosedanje slike mojstra Langusa, ki je bila blagoslovljena pred 99 leti. Novo podoba je v obliki naslikal akademski slikar Riko Debenjaka, ki je s tem ustvaril del zares velikega formata, ne samo po obsežnosti (slika je visoka skoraj 4 m), temveč tudi po njeni svojstveni koncepciji.

SPORT

Za slovo od sezone

Dve zaključni tekmi v domačem medklubskem tekmovanju

Nihče ne more reči v naprej, da bi bila jutrišnja nedelja zanjega nogometna v letošnjem letu, toda vse tako kaže, da se homo prav jutri na igrišču ljubljane poslovi za letošnji od nogometnih travnikov. Dobro smo jo potegnili to jesen in še v najboljših časih nam je le tu in tam uspelo, da smo okrog Miklavža še zmerom lahko brez snega — ali vsaj brez galoš — hodili gledat tekme na zelenem polju. Do sem je bilo torej vse v najlepšem redu in se nimamo kaj pritoževati.

Za spremembo v zadnjih treh mesecih so najprej poskrbeli domači prireditelji z lastnimi močmi — in izdatnim prispevkom usnjenih izletnikov iz rok g. Mergenthalera — v zadnjem času pa so nam krepko pomagali preko trenutnih zadreg sportni tekmeči s Koroske, s katerimi so ljubljanski nogometaši sklenili in spravili pod streho kar 6 mesebojnih srečanj s povprečno dobrim sportnim in tudi propagandnim uspehom. V tem okviru je zadnja tretjina letošnjega nogometnega leta minevala dovolj razgibano in nudila vsem, ki jih kolidirja mlaka za športom, nekaj prav prijetnih popoldnevov.

Zdaj pa smo prišli do kraja! Še jutri nam je — skoraj bolj po naključju kakor po načrtu — navržena ena nogometna tekma in druge vsega 9 minut in pol za zaključek domačega medklubskega turnirja, torej vse spored, kolikor ga je bilo do ločenega, pa zaradi izrednih dogodkov ostalo neodigranega pred 14 dnevi. Nasprotniki so vsega štiri: Mladika in Vič med mladino ter Ljubljana in Izток s svojima I. moštvi. O vseh je bilo v tej zvezi in tudi sicer že mnogo napisanega; vsi štirje so kandidati za najbolje mesto, toda dva sta končnemu cilju že nekoliko bližja. Vič je eden jutrišnjih nasprotnikov, ki ima 2/3 zmage že v žepu; z 1 : 0 je oni dan zapustil 10 minut pred koncem tekme igrišče in komaj verjetno je, da bi si dal v preostalem času še kaj škodovati.

Smrt matere

Stopal sem po kolovozu in se nerodno spotal od debelo kamenje. Veter je brlil v lica in drevesa so ječala, kakor ječi in stoka star človek, kadar ga trga po udih. Na podih so peli cepci. Seno je duhtelo in me vabilo k sebi s suhimimi rokami.

Pa sem stopal dalje. Vse dalje. Pot je zavila v gozd! Vdihaval sem svež, z vonjem smrečja in gob napojen zrak.

Hodil sem sam. Cisto sam. Ze sem se vzpenjal navkreber. Pozdravljali so me šumeci borovci. Vabil mehki mah. Pa me ni zmotil niti dolgotrajni zajček, ki je pretekel pred menoj pot.

Vse je cvetelo. Peto.

Moja mati je pa umirala. V borni leseni koči. Umirala je, pa ni mogla umreti. Čakala je svojega edinega otroka, ki jo je zapustil in odšel v svet.

Čakala je mene.

Sunkoma sem dihal. Ze so se pokazale prve hribovske kočice.

»Mamica,« mi je govorilo od vsepovsod. Prišel sem teči...

Odprl sem črna, sajasta vrata. Globoko sem se sklonil. Bil sem v izbi.

»Kdo je?« me je oglasilo od kota, kjer je stala napol trhla postelja.

»Mati! Jaz... tvoj sin!«

Padel sem na kolena in kakor največji grešnik sklenil roki. Pa nisem prosil. Nisem govoril. Neprenehoma sem zrl v materin obraz.

Gube. Vdrti lica. Usta so se ji bolno smehljala. Hropeče je dihal. Pogled mi je usel na njeni oči. Temno modre nabrekli žile. Suhi, koščeni prsti so se trdno oklepali rožnega venca.

Ni govorila. Ni mogla govoriti. Samo ljubeč pogled njenih blgovitih oči mi je zatrljal, da mi je v svoji brezmejni ljubezni vse odpuščala.

Za trenutek sem se ozrl po mali izbi. Še vedno je visel Kristus v tistem, s pajčevinami prepletenem kotu. Kristusove oči so

Izток je drugi kandidat, ki je — vsaj na papirju — pred jutrišnjo tekmo na boljšem od Ljubljane, in sicer za celo točko. Gotovo je, da bo zaslužil vse sile, da bi ostalo pri tem, toda Ljubljane je le premočna, da bi se mu ta želja izpolnila brez majhne senzacije. Prijateljska tekma pred 14 dnevi je dokazala obratno... Kdo ve, ali velja tako tudi za jutri?

Obe tekmi za slovo od letošnje sezone bosta na igrišču ljubljane, in sicer ob 13.45 mladinska med Mladiko in Vičem ter ob 14.45 glavna med Ljubljano in Iztokom.

ZSK Hermes (nog. sekcija). Pozivam na slednje igralce, naj bodo v nedeljo, dne 3. t. m. ob 7.30 na goriškem kolodvoru: Obiak, Antonič, Aljančič I., Kosenina, Aljančič II., Rogelj, Sebenik, Bajc, Čebotnik, Brodnik, Levart, Opremo dvignite pravčasno na stadionu. — Načelnik.

SD. Izток obvešča vse aktivne člane, da bo drevi ob 18.30 zelo važen setanek pri Lovšinu. Sestanek, je strogo obvezen. Bodite točni.

SD Izток se toplo zahvaljuje tv. Everest v Prešernovi ulici za pomoč pri organizaciji tekme Ljubljana-Ceovce. Tv. dka je odstopila pisarno, dala na razpolo o zvočnike za igrišče in še mnogo drugega.

Drobiž po svetu

Spomin na pionirja avtomobilizma Carla Benz. Dne 4. aprila 1929 je umrl dr. h. c. Carl Benz, ki bi bil pred kratkim star 100 let, seveda če bi jih bil učkal. Življenje Carla Benz je malone zgodovina razvoja avtomobilizma. Ze zelo zgodaj se je vžudila Benzova želja, da bi zgradil voz ki bi ne bil odvisen od vprege in bi bil sposoben za vožnjo brez tračnic. Najprej je izdelal svojo »dvotaktni plinski motor«, pozneje pa je vgradil ta motor na voz. Še posebej pa, ko mu je uspelo zgraditi »štiritaktni hitri motor«, je l. 1885, dovršil svoj prvi motorni voz s katerim se je vozil po cestah v Mannheimu. V naslednjem letu je bil njegov prvi patent (DRP 37435) za motorni voz za prevoz potnikov od o'lasti potrjen. Toda kakor vsakemu iznajditelju tudi Benz ni šlo vse gladko. Uprava badenske pokrajine je prepovedala vsako vožnjo »z elementarno silo« in šele po dolgih pogajanjih je smel izvrševati poizkuse vožnje okrog Mannheim. Višek in največji uspeh pa je dosegel prav za prav šele leta 1886, z ustanovitvijo družbe »Daimler-Benz AG«. Mnogo je pripomoglo do velikih uspehov tega duhovitega strokovnjaka njegova žena Berta, ki je svojega soproga preživela za celih 15 let.

Ali bo kaj mednarodnih nogometnih tekem? V sezoni 1943/44 je bilo odigranih, kakor je objavila mednarodna nogometna zveza FIFA, 11 meddržavnih nogometnih tekem. Tudi v naslednjih mesecih naj bi prišlo do nekaterih meddržavnih tekem, in sicer med Španijo in Portugalsko. Portugalski so se dogovorili za 11. marec in 6. maj za dve tekmi s Španijo. Tekmi bosta v Lizboni in La Coruni. Baje bo Portugalska nastopila tudi v Švici.

Portugalski poročnik Burney je postavil v nekem španskem letalskem središču nov iberijski rekord v jadralnem poleu v višino. Dosegel je višino, ki je doslej ni dosegel noben španski ali portugalski jadralni letalec, in sicer 5050 metrov.

Madžarski atlet padel na bojišču. V borbah na fronti je padel madžarski prvak v skoku v višino v letu 1940 Josip Gaspar. Gaspar je bil znana sportna osebnost ter je nastopil za Madžarsko v številnih meddržavnih dvobojih.

Konec nogometla na Švedskem — do spomladi. Po končanem 13. kolu švedskega nogometnega prvenstva so švedski nogometaši tudi »uradno« odšli na počitnice, ki bodo trajale do srede februarja, kakor je pač potrebno zaradi tamkašnjega podnebia. V tabeli vodil IFK Norrköping, ki si je nabral 22,4 točke; sledijo Göteborg in Efsborg. Prvak in pokalni prvak FF Malmö ima komaj 15 točk ter je med vsemi šele na petem mestu.

Dve prvenstveni tekmi v nogometu na Slovaškem. V nedeljo sta bili odigrani v slovaškem nogometnem prvenstvu samo dve igri. Lanski prvak SK Bratislava je premagal moštvo SK Hlohovca s 3:1 ter se je zelo približal vodilni Trnavi in enajstori Armade. HG Cseklis je dobil partijo proti VAS (Bratislava) s 3:2.

me gledale strogo. Zdelo se mi je, da je spregovoril:

»Sin! Glej, tvoja mati!«

Še globlje sem sklonil obraz. Trdneje sklenil roki.

Obrnil sem se k materi. Njen obraz je bil bel. Svetniški. Uvele veke so ji zakrivalo oči. Ni več dihal.

»Mama!« sem zavpil.

Udaril sem s celom ob tla. Razgnati mi je hotelo prsa.

Izpod postelje je prilezel ščurek. Nisem ga ubil. Zlezel mi je na roko in jaz sem ga pobožal. Blazno sem se mu smejal.

Smejati sem se, mati pa je bila mrtva. Vstal sem.

Izba se mi je zazdela črna. Počastna. Še bolj so bile stene črne. Še bolj tla umazana. Samo okoli matere je skrivnostno plaval bela meglica...

Zaprl sem vrata. Sonce mi je slepilo oči. Vrgel sem se v travo in jokati. Jokati kakor otrok.

Zadnja gruda rjave prsti je padla na črno krsto. Prišel je grobar.

Votlo je zabobnelo.

Obrnil sem se in dolgi korakovi odšel po klancu navzdol.

Dež se je vsul. Tesneje sem se zavil v črn plašč. Mukoma sem stopal po blatni stezi. Zdaj pa zdaj mi je splozelo po rumeni mokri glini, da sem se s težavo obdržal pokoncu. Prišel sem na polje. Cvetke so otožno povešale glavice in iz rumenih čaš so jim polzele biserne solze.

Tudi jaz sem sklonil glavo. Jokati pa nisem.

Dan se je nagibal.

»Ni mame,« so pele deževne kaplje, ki so udarjale na moj širokokrajen klobuk.

»Ni mame,« je cmokalo blato pod mojimi strganimi čevlji.

»Ni mame,« je žuborel umazan potok.

»Ni mame,« je zašepetal list kostanja, ki ga je veter zanesel prav do mojega premraženega lica.

»Ni mame!« sem vzdihnil še sam in se skrčil v dve gube.

In dež je lili...

MALI OGLASI

Kdor išče službo, plača za vsako besedo L. 0.50, najmanjši znesek za te oglase je L. 10.— Za ženske in dopisovanje je plačati za vsako besedo L. 2.—, za vse druge oglase L. 1.— za besedo, vendar pa plačajo posredovalci L. 1.50 za besedo. Najmanjši iznos za te oglase je L. 15.— Za vsak oglas je treba plačati dr. prov. takoj L. 0.60, za dajanje naslova ali šifre pa L. 3.—

Vrednotenje

ZELIM polnoletno pisarniško na mestitev ali vzajemno delo na doh. C. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Marjiva« 32117-1

ISČEM MESTO samostojne gojdnice pri 1-2 osebah. C. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Korektna« 32118-1

KOT BOLNIČNIČKA bi šla nekaj ur dnevno k bolnički. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdravje« 32129-1

SLUŽBINJO ali pridno dekle, za vsa hišna dela, sicer boljša hišna delavka. Naslov v ogl. odd. Jutra, 31773-1

DELAVCA za kadanje snega po potrebi ter za mala vrtna dela v Ljubljani in okolici. Sprejem. Dvorik I. Kanec nebotičnik. 31934-1

HLAPCA k paru konj takoj sprejem. Vprašati Domo-branska 7. 32074-1

SLUŽBINJO z znanjem kuhinje sicer z nekaj ing. Pretner-Gradišče 4 III. 32160-1

POSTREZNIČO sprejem. v šiški po do-gorju. Naslov v oglas-nem odd. Jutra 32130-1

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

VELIKO PUNČKO celulozno, prodam. Vprašati pri Bonča. Mu-zejka 7-V Oglad v ne-delje vs dan. 32242-6

LEP SIV SAKO in vestjo, fine črne hlače in drugo večjo. Pro-dam. Črna suknja in suknjo, uporabno za železnice. Ter volneno pregrinjalo v zeleni bar-vi, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32236-6

PROJEKTOVANJE električnih in železnih inštalacij. Naslov v ogl. odd. Jutra 32039-6

MALI OGLASI

ZENSKÉ ČEVĚLE nove, št. 35, predvojno blago, moške hlače in lepo umetna pladenj z vrčkoma. Prodám. Lo-zar, Rimska c. 23, dvo-rišče. 32245-6

KANARČKE dobre pevce prodám. Stančičeva, 20, podprti. 32190-6

HARMONIKO kromatično, z 32 bas, v najboljšem stanju, sko-pra nove prodám. Na-slov v ogl. odd. Jutra, 32146-6

DAMSKÉ ČEVĚLE dobro ohranjene, št. 38 prodám. Bleweisova št. 3, podprti. 32147-6

ZIMSKI PĚLÁŠ za preprosto ženo in več obleke ter perla—zamenjam. Robbora 21 pri Bežigr. gimnazij. 32147-6

KONJSKO OPREMO skoraj novo prodám—Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nizka cena« 32122-6

BLAGO za suknjo s kompletno področje predvojno pro-dam. Naslov v ogl. odd. Jutra 32211-6

DRSALKE št. 24, trgovnice, več fo-telek in v mizici (igra-če) vse v dobrem stan-ju, prodám. Naslov v ogl. odd. Jutra 32210-6

INLET za nove, novo, pro-vratno predvojno blago prodám. Naslov v ogl. odd. Jutra 32203-6

GOJZARJE nove št. 41 in št. 37 prodám. Naslov v ogl. odd. Jutra 32219-6

RADIO majhne oblike, price-ten za Miklavža, pro-dam za 13.500 il. Na-slov v ogl. odd. Jutra, 32232-6

LEPE HLAČE zimske, modne, proda-krojač Rolina. Celovška c. 28. 32232-6

NOVO AKTOVKO prodám. Naslov v ogl. odd. Jutra 32227-6

POCENI PRODAM ročni voz nosilnost do 500 kg, ročne senke na-slov do 400 kg, pri-pravne za trgovno ali deželo, steklena vrata 230x160 in kapelico, pri-pravna za v večjo ali predstobo. Oglad stmo v sobota od 8 ure do 11. in od 2. do 4. ure. Gospo-svetska 16, dvorišče. 32223-6

OTROŠKI KINO z motičkom in filmi—prodám ali zamenjam. Harmoniko, Križevni-ška ul. 10-1, levo. 32315-6

MOŠKI PĚLÁŠ za ruho hubertov blago, za ruho postav. prodám. Karin Marjan. Beethovnova 13. 32361-6

KĚLV. HARMONO na 12 basov prodám—primerna Miklavževu da-rijo. Naslov v ogl. odd. Jutra 32359-6

OTROŠKO POSTELJO belo, leseno, novo še ne rabljeno, ugodno pro-dam. Šiška. Galtova ul. 9-1. 32373-6

SVETI MIKĚLAVŽ! Oglad si lepo in primer-no darilo za Tvoje ma-tice. Posteljo (55 cm), vozček (50 cm) obobe osemleto ugodno pro-dam. V dopisniški ur-h. Bežigrad, Podmli-škova 37. 32376-6

OTROŠKE SNEŽKE št. 39, otroški rjav de-žni škaf, modro, modro, modro. Oglad od 8. do 12. Naslov v ogl. odd. Jutra. 32357-6

DAMSKÉ SKORNE gumijaste, za čevlje št. 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. 32358-6

CRN SÁL volnen in črno krzno-jopo (sil), takoj ugodno prodám. — Trgovina v uretinami. Kolodvor-ska ulica. 32249-6

GUGALNEGA KONJA krznega na koleh—prodám ali zamenjam. Naslov v ogl. odd. Ju-tra. 32353-6

BLAGO za moško obleko in vzor-často vilo, prodám. Za obisk oddajte svoj na-slov v ogl. odd. Jutra pod »Obščem vas.« 32278-6

GOJZARJE št. 38, čevlje št. 42 otro-ško stajalo in kuhinjsko kredenco, prodám. Na-slov v ogl. odd. Jutra 32357-6

5 m DAMSKÉ SVĚLE svetiloroza, flanelo za domačo haljo dopetačo, primerno za darilo pro-dam. Mayer, Florjanska št. 40. 32285-6

LEPE IGRAČE 2 kompletni, garnituri spalnica in jedilnica, z vso pripadajočo drobnari-jo (posoda perilo) — prodám. Oglad od 9-15 ure Verovškova 22. I. vrata 3. desno. 32296-6

GUGALNEGA KONJA in nekaj igrač prodám (Blizu opere). Nataneč-naslov v ogl. odd. Ju-tra. 32304-6

VIOLINO polovčno komplet, lepo in poceni darilo za Mi-klavža ali Božič prodám za 1200 il. Naslov v ogl. odd. Jutra. 32305-6

TRIEDER 6x povečava, prodám—Skoraj nove dumske mo-dre čevlje št. 38 zame-njam za škornje ali za gojzarske. Gledališča 13. pritišče desno. 32280-6

6. FROTIRK predvojni velikih, ne-kaj plenice,